

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra pedagogiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Pavla Muzikářová

PRAHA 2014

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra pedagogiky

Zájmové aktivity seniorů v obci Heřmanova Hut'

Leisure Time Activities of Senior Citizens in the Village Hermanova Hut

Bakalářská práce

PAVLA MUZIKÁŘOVÁ

Vychovatelství

Kombinované studium

Vedoucí práce: PhDr. Michal Zvírotsky, Ph.D.

PRAHA 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně pod vedením pana PhDr. Michala Zvírotského, Ph.D.

V práci jsem použila informační zdroje uvedené v seznamu.

V Praze dne 18. 3. 2014

.....
vlastnoruční podpis

Poděkování

Velmi děkuji panu PhDr. Michalu Zvírotskému, Ph.D. za odborné vedení a čas, který mi věnoval. Ráda bych také poděkovala všem respondentům, kteří mi poskytli potřebné informace k mému šetření.

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou zájmových aktivit seniorů žijících na vesnici. Cílem práce je zjistit zájmy seniorů v obci Heřmanova Huť, jejich potřeby v oblasti trávení volného času a porovnání nabídky možností zájmových aktivit spolků s tím, co senioři skutečně chtějí a využívají a jak přistupují k možnosti podílet se na organizování zájmových aktivit. Součástí práce je pojednání o obci Heřmanova Huť, zájmových aktivitách seniorů v obci a přístupu zástupců obce k této problematice.

Klíčová slova

gerontologie, senioři, volnočasové aktivity

Annotation

This bachelor thesis is concerned with problems of senior hobby activities in the village. The aim of the thesis is firstly focused on finding out the senior citizen hobbies in Heřmanova Huť, secondly it covers senior's needs during spending their free time. The offers of hobby activities are compared with citizen's demands. The part of this thesis is also concerned with an attitude of the representatives in Heřmanova Huť regarding the mentioned issue.

Key words

gerontology, senior citizens, leisure time activitie

Obsah

Úvod.....	- 8 -
1 Senioři a jejich postavení v současné společnosti	- 10 -
1.1 Vymezení pojmu senior	- 10 -
1.1.1 Senioři dříve.....	- 11 -
1.1.2 Senioři dnes.....	- 12 -
1.1.3 Demografický vývoj	- 13 -
2 Podpora zdravého, aktivního a důstojného stáří	- 14 -
2.1 Aktivní stárnutí	- 15 -
2.2 Vládní podpora aktivního stáří	- 16 -
3 Obec Heřmanova Huť	- 17 -
3.1 Pojednání o obci.....	- 17 -
3.1.1 Historie obce	- 17 -
3.1.2 Současnost v obci.....	- 18 -
4 Demografický vývoj v obci	- 19 -
4.1 Zájmové spolky v obci.....	- 20 -
4.1.1 Svaz tělesně postižených v České republice, občanské sdružení	- 20 -
4.1.2 Ostatní spolky a sdružení	- 21 -
4.2 Aktivity Místní organizace Svazu tělesně postižených v Heřmanově Huti... -	22 -
4.2.1 Spontánní aktivity	- 23 -
4.2.2 Příležitostné aktivity	- 23 -
4.3 Podpora obce.....	- 24 -
4.3.1 Obecní úřad a jeho podíl na aktivitách v obci	- 25 -
4.3.2 Postoj starosty obce k aktivitám seniorů.....	- 25 -
5 Výzkumné šetření	- 27 -
6 Cíle výzkumného šetření	- 27 -
7 Metodologie šetření	- 28 -
8 Soubor respondentů	- 28 -
9 Vlastní výzkumné šetření.....	- 28 -
9.1 První skupina	- 28 -

9.1.1 Shrnutí výsledků analýzy dat – první skupina seniorů	- 38 -
9.2 Druhá skupina	- 39 -
9.2.1 Shrnutí výsledků analýzy dat – druhá skupina seniorů.....	- 45 -
9.3 Třetí skupina	- 46 -
9.3.1 Shrnutí výsledků analýzy dat – třetí skupina seniorů	- 54 -
10 Celkové shrnutí výzkumného šetření.....	- 55 -
Závěr	- 57 -
Seznam literatury:	- 58 -
Přílohy.....	- 60 -

Úvod

Téma pro svoji bakalářskou práci jsem vybírala dlouho. Nakonec mohu říci, že jsem si ho nevybrala, ale že si mě našlo samo.

V průběhu studia mi zemřel otec a mohu konstatovat, že teprve po této události jsem si uvědomila nebo spíše připustila, že moji rodiče zestárli. Ačkoli oba byli prarodiči již více než dvacet let, užívali si důchodu, v mých očích nebyli staří.

Právě po náhlém a nečekaném odchodu otce jsem začala více pozornosti věnovat především tomu, jak tráví volný čas moje maminka, seniorka z obce Heřmanova Hut'. Bylo pro mě velikým překvapením, jak pestré jsou aktivity seniorů v naší obci a jak rádi se jich místní občané účastní. Moje maminka nebyla výjimkou, do aktivit se zapojovala vždy. Ale já jsem až v době, kdy zůstala sama, pochopila, jak je pro všechny ty babičky a dědečky (ve spojení se svými blízkými, používá pojem senior asi málokdo) důležité, že si mají s kým popovídat, probrat své problémy a hlavně se pobavit. Pobavit se nikoli ve smyslu s někým si promluvit, ale zasmát se, udělat si z někoho legraci a být s někým rád.

Po zvolení tématu práce jsem začala načítat odbornou literaturu týkající se seniorů, stáří, gerontologie nebo geriatrie. Prvotní pocit z četby byl deprimující, měla jsem pocit, že s každou další kapitolou stárnu rychleji. Až po přečtení knihy Fenomén stáří jsem poznala, jak málo toho vím o sobě a o své rodině. Pochopila jsem, že je zcela normální uvědomit si stárnutí svých rodičů až ve chvíli, kdy jeden z nich zemře. Denně potkávám seniory, kteří mi připadají staří a nemocní, ale při pohledu na své rodiče jsem to nevnímala. Také jsem si uvědomila, že já sama jsem jen krok od hranice, kdy bych se měla začít připravovat na stáří.

Je toho mnoho, co by se o seniorech, stáří a přípravě na něj dalo napsat. Já se rozhodla psát o zájmových aktivitách seniorů v obci, ve které žiji. Participace na některých akcích pořádaných seniory mě utvrdila v tom, že je to téma, které mne zajímá a o kterém bych chtěla psát. A hlavně, je to téma, které si zaslouží, aby ho někdo zpracoval.

Cílem mé práce je zmapovat zájmové aktivity seniorů v obci Heřmanova Huť. Porovnat nabídku a poptávku zájmových aktivit a postoj seniorů k aktivnímu trávení volného času. V jednotlivých kapitolách se zabývám aktuálními pojmy týkajícími se stárnutí společnosti a pohledu na seniory dříve a dnes. V práci též zmiňuji obec Heřmanova Huť, její historii a současnost a postoj jejích zastupitelů k aktivitám seniorů. Hlavní část práce tvoří polostrukturované rozhovory se seniory a jejich shrnutí. V přílohách je zpracován přehled všech aktivit, které v obci proběhly v průběhu jednoho kalendářního roku.

Není asi zvykem v úvodu děkovat, ale já děkuji všem seniorům v obci Heřmanova Huť za to, jací jsou, a přeji si prožít takové stáří, jaké prožívají oni.

1 Senioři a jejich postavení v současné společnosti

Každý si uvědomuje, že stárne. Ale jen málokdo si dokáže představit změny, které ho v souvislosti se stářím čekají. V posledních letech vznikají dlouhodobé projekty, plány, programy a studie, které se zabývají podporou aktivního a zdravého stárnutí. Jejich úkolem je změnit pohled na seniory a usnadnit jim život ve stáří.

1.1 Vymezení pojmu senior

Pro pojmy stáří, stárnutí, senior lze najít v odborné literatuře mnoho definic a rozdělení. Nelze však vymezit přesnou definici toho, kdy je konkrétní jedinec starý. Lze vycházet z moudra našich předků: „*každý je starý tak, jak se cítí.*“

Pro pojem stáří uvádí Kalvach tuto definici: „*Stáří je označení pozdních fází ontogeneze, přirozeného průběhu života. Jde o projev a důsledek involučních změn funkčních i morfologických, probíhajících druhově specifickou rychlostí s výraznou interindividuální variabilitou a vedoucích k typickému obrazu označovanému jako stařecký fenotyp. Ten je modifikován vlivy prostředí, zdravotním stavem, životním stylem, vlivy sociálně ekonomickými a psychickými včetně aspirace, sebehodnocení, adaptace a přijetí určité role. Mnohočetnost a individuálnost příčin a projevů, jejich heterochronie (nástup v různém věku), vzájemná podmíněnost i rozpornost jsou příčinou obtížného vymezení a členění stáří. Obvykle se proto rozlišuje stáří kalendářní, sociální a biologické.* (Kalvach, 2004 str. 47)

Současné členění stáří vychází z pojetí B. L. Neugartenové, která navrhla v 60. letech minulého století užívání pojmů mladí a staří senioři. „Mladí senioři“ pro věk 55 – 74 let a „staří senioři“ pro 75 a více let. (Haškovcová, 2010) Členění z tohoto pohledu nazýváme **kalendářní stáří**, to je přesně dané, určené věkem seniora:

- 65 – 74 let: mladí senioři
- 75 – 84 let: staří senioři
- 85 a více let: velmi staří senioři

Dle Haškovcové lze rozdělit život po 40. roce věku takto (2010):

- 45 – 59 let: střední nebo též zralý věk
- 60 – 74 let: vyšší věk nebo ranné stáří

- 75 – 89 let: stařecký věk neboli senium, vlastní stáří
- 90 let a výše: dlouhověkost

V odborné literatuře je možné najít mnoho dalších pohledů na členění stáří, přesto je pro většinu společnosti seniorem člověk, který odchází do důchodu. Vzhledem k tomu, že se stále zvyšuje věk, ve kterém lidé odchází do důchodu, dochází též k posunu hranice, od které považujeme člověka za seniora. To vyplývá také z toho, jak daný člověk vypadá, jak se chová, jaké má zájmy a jaký je jeho zdravotní stav.

Rozdílné jsou také pojmy, kterými seniory nazýváme. Stařena, stařec, bába, dědek, geron, geront, přestárlí občané, dříve narození občané, věkově pokročilý občan, to jsou výrazy, kterými lze označit seniory. V dnešní době je nejvíce používán termín starší občané. (Haškovcová, 2010)

1.1.1 Senioři dříve

Pohled na stáří se stále mění. V dějinách můžeme najít období, kdy byli staří lidé uznáváni a společností hýčkáni, ovšem byla i období, kdy stáří bylo nežádoucí a jeho představitelé odkázáni ke strádání a životu v bídě.

Při specifikování pohledu na stáří dříve lze vycházet z citace: „*Po dobu několika staletí bylo vyzrálé stáří vzácné, a proto žádoucí.*“ (Haškovcová, 2010 str. 33) Vzhledem k vysoké kojenecké úmrtnosti, neléčitelným chorobám a častým válkám, se jen velmi málo lidí se dožívalo vyššího věku. Ten, kdo se přece dožil vyššího věku, býval předmětem úcty. Pro ostatní bylo žádoucí, aby jim předával své zkušenosti, seznamoval je se svými zážitky a vyprávěl o svém životě. Uvnitř rodin v té době panovaly silnější sociální vazby. Vycházely ze společného bydlení více generací, potřeby si navzájem pomáhat a zejména u zemědělských rodin z tzv. „*výměnkářského systému*“, který zajišťoval rodičům bydlení a většinou i stravu v době, kdy už nebyli schopni se o sebe sami postarat.

V roce 1863 vešlo v platnost domovské právo, které stanovovalo městům a obcím povinnost postarat se o ty obyvatele, kteří se o sebe nemohli postarat. K tomuto účelu začaly města a obce budovat pastoušky, chudobince, starobince a chorobince.

Po vzniku Československé republiky došlo k velkému posunu v péči o seniory, v Praze byly vybudovány tzv. Masarykovy domy, jejich součástí byl i starobinec a chudobinec. Součástí těchto domů byla první Klinika chorob ve stáří na světě, založená Rudolfem Eislem. (Haškovcová, 2010)

K velkému rozvoji péče o seniory došlo po 2. světové válce. Bylo zrušeno domovské právo a odpovědnost za péči o seniory převzal stát a začal zřizovat domovy důchodců. Ty se postupně rozšiřovaly o domy s pečovatelskou službou, penziony, terénní pečovatelskou službu a střediska osobní hygieny.

1.1.2 Senioři dnes

Pohled většiny lidí na seniory je v současnosti ovlivněn hlavně prezentací seniorů v médiích. Jedná často o reportáže, které podávají jednostranný pohled na život starších lidí. Ti bývají mnohdy zobrazováni jako bezmocní, neupravení, odkázaní na pomoc druhých. Je žádoucí změnit tento trend a ukazovat též seniory, kteří svým aktivním přístupem k životu mohou být příkladem i mladším generacím.

Dle Haškovcové ovlivňuje postavení seniorů v současné společnosti „*současný ideál mládí*“, názor, že stáří nestojí za nic a z toho plynoucí negativní postoj ke všemu, co stáří připomíná. Společnost zaujímá vůči seniorům spíše negativní postoj. Senioři jsou chápáni jako lidé, kteří pouze chátrají a současné generaci nemají co dát. Zcela přestává platit tradice předávání řemesla z otce na syna a po staletí tradované přísloví „*co se v mládí naučíš, ve stáří jako když najdeš*“, ztrácí na aktuálnosti. Doba, kdy senioři předávali své životní zkušenosti svým potomkům, již minula a situace se spíše obrací. Senioři se učí od svých dětí, nebo vnoučat používat moderní informační technologie. Ti, kteří se nedokáží „sžít“ se současným uspěchaným způsobem života se pro mnohé stávají neužitečnými, konkurence neschopnými a to často vede k jejich izolaci od dění ve společnosti. (Haškovcová, 2010)

Již zmiňovaný ideál mládí, který je podporován i médii, která se značnou měrou podílejí na zdůrazňování vnějšího vzhledu a zachování si svěžesti jako současné normy. To vše ve spojení se ztrátou kontinuity generací vycházející z jejich společného soužití, strachem z vlastního stárnutí a s ním přicházejících onemocnění, odmítání stáří a starých lidí, vede k nepřátelským postojům ke starým lidem. Pro toto chování je

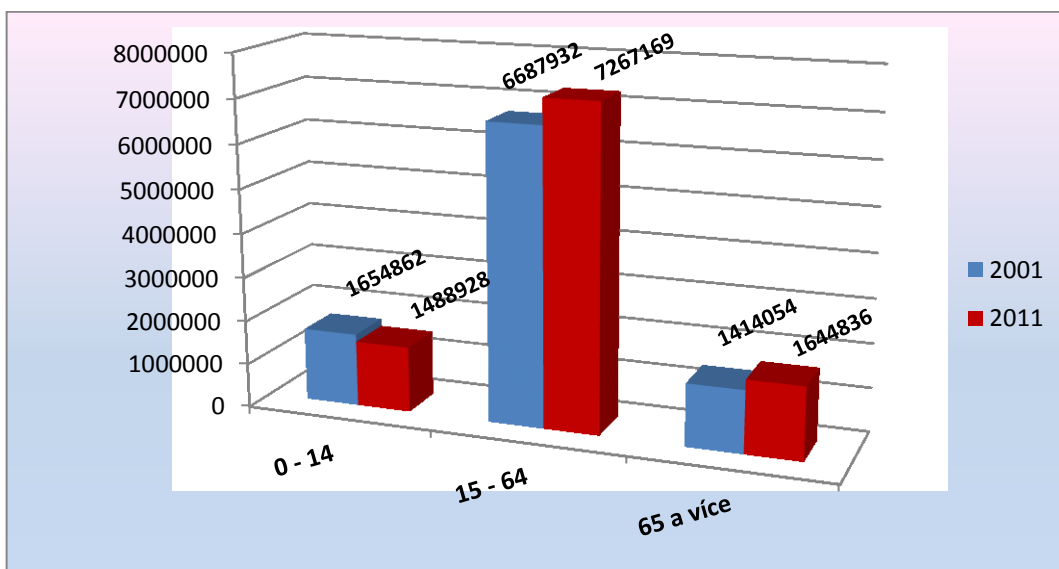
používán pojem **ageismus** (age = věk). Dle Vágnerové (str. 343, 2000) je z hlediska ageismu „*stáří obdobím ztrát, celkového úpadku a zhoršené kvality života*“. Lze ho chápat též jako averzi nejen vůči starým lidem, ale také všemu, co stáří připomíná.

Přes převážně negativní postoj veřejnosti ke starým lidem, došlo zejména v posledních dvaceti letech k velkému posunu v péči o seniory. Problémem zůstává neprovázanost zdravotní péče a sociálních služeb. Sociální služby nejsou poskytovány jen státem, ale i kraji a obcemi, nestátními organizacemi, církvemi a právníckými i fyzickými osobami. Domovy důchodců změnily název na domovy pro seniory a dle zákona č. 108/ 2006 Sb. poskytují „*pobytové služby osobám, které mají sníženou soběstačnost zejména z důvodu věku, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby*“. Seniorům nabízejí nejen ubytování a stravu, aktivizační programy, terapie a poradenské služby.

Nabídka sociálních služeb pro seniory je široká a vychází zejména z jejich potřeb. Mezi nejvíce využívané lze zařadit **ambulantní** a **terénní služby**, další formou je **osobní asistence** a **sociální rehabilitace**. Výhodou těchto služeb je, že je senior může využívat ve svém domácím prostředí.

1.1.3 Demografický vývoj

Demografický vývoj v České republice je charakterizován zejména pokračujícím stárnutím populace. V 21. století stoupá pravděpodobná doba dožití a klesá porodnost, což má velký vliv na strukturu populace, ve které přibývá obyvatel starších 65 let. Dlouhodobě se problematice demografického vývoje věnuje vědní obor, který se nazývá demografie, ten se: „*zabývá studiem reprodukce lidských populací a podmíněnostmi tohoto procesu. Objektem studia demografie jsou lidské populace, předmětem demografického studia je demografická reprodukce, chápána jako neustálá obnova lidských populací v důsledku rození a vymírání.*“ (Kalibová, 2001 str. 5)

graf 1 Sčítání obyvatel 2011

Z grafu vyplývá, že mezi v letech 2001 až 2011 došlo k poklesu počtu obyvatel ve věku 0 – 14 let o téměř 166 tisíc. Naopak přibýlo více než 234 tisíc obyvatel ve věku 65 a více let. Ke dni sčítání žilo v České republice celkem 1,64 milionu obyvatel ve věku 65 a více let (60% žen), více než 697 tisíc obyvatel ve věku 75 a více let (65% žen) a téměř 155 tisíc obyvatel ve věku 85 a více let (72% žen) Je patrné, že se snižuje podíl dětí a mládeže a naopak zvyšuje podíl seniorů a dochází ke stárnutí populace. Tento vývoj odpovídá demografickým prognózám našich demografů i OSN, podle nichž budou v polovině 21. století Česká republika, Itálie a Řecko země s nejvyšším podílem seniorů ve společnosti. (Kalvach, 2004) Souvisí zejména se stále se prodlužující střední délkou života a klesající porodností a z toho plynoucího růstu počtu seniorů ve společnosti.

2 Podpora zdravého, aktivního a důstojného stáří

Vzhledem ke stárnutí populace a nárůstu počtu seniorů ve společnosti se tato problematika podpory zdravého, aktivního a důstojného stáří dostává do popředí zájmu vládních i nevládních organizací.

2.1 Aktivní stárnutí

Aktivní stárnutí, je globálním problémem, kterým se zabývají mezinárodní organizace, jako je OSN, WHO, OECD a EU. Každá z těchto organizací na tento problém nahlíží z jiného hlediska:

- **Organizace spojených národů** (dále OSN) je mezinárodní organizací, jejímiž členy jsou téměř všechny státy světa. Mezi její cíle se řadí i spolupráce při řešení mezinárodních ekonomických, sociálních, kulturních a humanitárních otázek. V rámci řešení ekonomických a sociálních otázek se také zabývá řešením problematiky stárnutí. Této problematice se věnuje dlouhodobě. Jedním z prvních dokumentů byl v roce 1982 Vídeňský akční plán stárnutí, na který navázaly Zásady OSN pro starší osoby z roku 1991 a Mezinárodní akční plán pro problematiku stárnutí přijatý v Madridu v roce 2002.
- **Světová zdravotnická organizace** (dále WHO) se zaměřuje na dlouhodobou, celoživotní zdravotní prevenci a propagaci zdravého životního stylu. V roce 2012 přijalo WHO novou strategii na podporu zdraví a blahobytu „Zdraví 2020“. Pro evropské státy je tato strategie podrobněji rozpracována v dokumentu Strategie a akční plán pro zdravé stárnutí v Evropě 2012 – 2020. (Jak v ČR stárnout zdravě? FRAM, 2013)
- **Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj** (dále OECD) řeší zejména přechod z práce do důchodu, důchodovou politiku a její vliv na trh práce
- **Evropská unie** (dále EU), v dokumentu Jak v České republice stárnout zdravě?, se uvádí *„Přístup Evropské unie k aktivnímu stárnutí symbolizuje nové paradigma podle kterého je zapotřebí soudržné strategie, aby se společnosti dobře stárnulo“*. Jde zejména o propagaci zdravého životního stylu, prodloužení věku odchodu do důchodu a tím i aktivního působení na trhu práce a plnohodnotného využití volného času v důchodovém věku.

Cílem aktivního stárnutí je zdravé a úspěšné stárnutí. Světová zdravotnická organizace (2002) vymezila zdravé stárnutí jako *„proces optimalizace příležitostí pro zdraví, participaci a bezpečí s cílem zvýšení kvality života v průběhu stárnutí.“* Lze vycházet z toho, že každý člověk chce žít doma, ve své domácnosti, ve své obci, v prostředí, ve kterém strávil většinu svého života a v co nejlepším zdravotním stavu.

Dle Holmerové a kol (2012) „*koncept **zdravého stárnutí** vychází z představy tzv. komprese morbidity*“. Lze říci, že se jedná o snahu co nejvíce oddálit nástup onemocnění do co nejvyššího věku. Tento koncept se ukazuje jako nereálný, jsou sice nemoci, jejichž nástup se daří oddalovat, ale zároveň jsou onemocnění, zejména neurogenerativní, u kterých to zatím není možné.

Ideálem by se mohlo nazvat **stárnutí produktivní**, které lze vnímat jako spojení zdraví, ekonomické aktivity a sociálního zapojení. Termín „produktivní stárnutí“ poprvé použil dr. Buttler v roce 1982 jako protipól negativního pohledu na stárnutí, který jako první označil pojmem „ageismus“. (Jak v ČR stárnout zdravě? FRAM, 2013)

Být ve stáří produktivní, stárnout aktivně by mělo pro seniory znamenat snažit se být pozitivní, připravený přijímat nové poznatky týkající se životního stylu a zdraví. Zároveň si udržovat kontakty a rozvíjet své zájmy. Tímto přístupem a organizováním vícegeneračních aktivit lze předcházet negativním postojům vůči seniorům.

2.2 Vládní podpora aktivního stáří

Stejně jako je pojem aktivní stárnutí často zmiňován organizacemi s mezinárodní působností, zabývá se problémem seniorů, jejich aktivního zapojení do dění ve společnosti i vláda České republiky. V programovém prohlášení vlády z 12. února 2014 ani v koaliční smlouvě z 13. ledna 2014 však nejsou specifikovány priority současné vlády ve vztahu k seniorům. Jediná priorita týkající se seniorů je zmiňována v souvislosti s úpravou důchodové reformy. Lze tedy zmínit jen dokumenty, které jsou dlouhodobými strategiemi a vychází z dokumentů a doporučení OSN a dalších mezinárodních organizací.

Problematika přípravy na stárnutí spadá do kompetence Ministerstva práce a sociálních věcí (dále MPSV), které také zabezpečuje činnost Rady vlády pro seniory, která je poradním orgánem vlády pro otázky týkající se seniorů a stárnutí populace. MPSV řadí mezi hlavní principy politiky přípravy na stárnutí důraz na lidská práva, respektování genderového aspektu problematiky stárnutí, celoživotní přístup ke stárnutí a zdraví, důraz na rodinu a mezigenerační vztahy, tvorbu opatření na výzkumem podložených poznatcích a statistických datech, zvláštní pozornost by měla být věnována menšinám

(seniorům zdravotně postiženým, trpícím demencí, duševně nemocným, seniorům z etnických menšin atd.), respektování rozdílů mezi venkovem a městem.

Jedním z prvních dokumentů na národní úrovni zaměřených na problematiku stárnutí byl **Národní program přípravy na stárnutí na období let 2003 až 2007**. Na tento dokument navázal **Národní program přípravy na stárnutí na období let 2008 až 2012** z ledna 2008. Ten se zaměřuje na tyto priority: aktivní stárnutí, prostředí a komunita vstřícná ke stáří, zlepšení zdraví a zdravotní péče ve stáří, podpora rodiny a pečovatелů, podpora participace na životě společnosti a ochrana lidských práv. Nejnovějším dokumentem je **Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017**. Hlavní prioritou tohoto dokumentu je zajištění dodržování a ochrany lidských práv seniorů. Stanovuje dva strategické cíle:

1. zvyšovat informovanost o zdravém životním stylu a motivovat je k odpovědnosti za své zdraví
2. vytvářet dostatečnou nabídku preventivních programů ve společnosti

3 Obec Heřmanova Huť

3.1 Pojednání o obci

Obec Heřmanova Huť se nachází v Plzeňském kraji, vzdálena 25 kilometrů na západ od Plzně. V současné době žije v obci 1792 obyvatel.

3.1.1 Historie obce

Obec vznikla v roce 1954 spojením tří samostatných obcí – Vlkýše, Dolních Sekyřan a Horních Sekyřan. V roce 1855 byly u obce Vlkýš nalezeny předměty pocházející z doby bronzové. Jednalo se bronzové prsteny a nářadí. Část nalezených předmětů se nachází ve Venkovském muzeu v Praze. V katastru obce jsou i pozůstatky osídlení Slovy z roku 500 našeho letopočtu. Sekyřany jsou poprvé zmiňovány v roce 1115, kdy je kníže Vladislav věnoval klášteru v blízkých Kladrubech. Po té se Sekyřany rozdělily na dvě části – Horní a dolní. Obě byly v roce 1253 vykoupeny klášterem v Chotěšově. Majitelé panství se často měnili.

V 15. století se v okolí obce začalo těžit černé uhlí, jeho těžba byla postupně utlumována a plně byla obnovena až v polovině 19. století, kdy majitel vlkýšského velkostatku a kamenouhelných dolů Hermann Dietrich von Linheim, založil železářskou huť, kterou nazval Heřmanova. V devadesátých letech 19. století v ní pracovalo téměř dva tisíce dělníků. Na počátku dvacátého století byla železářská výroba převedena do Kladna a železářny přebudovány na sklárnu. I sklárny postihla krize, zvláště v během druhé světové války, kdy obec byla na základě Mnichovské dohody obsazena německými vojáky. Po roce 1948 byla sklárna znárodněna a v roce 1990 se vrátila do rukou původních majitelů. (HH, 2007)

V obci se nachází několik významných památek. Nejstarší je původně gotický kostel sv. Martina z roku 1384. Dále barokní zámek s kaplí ve Vlkyši. A vodárenská věž, která příslušela místnímu pivovaru. Ta byla roku 2010 prohlášena za technickou památku a v roce 2011 opravena a přebudována na rozhlednu.

3.1.2 Současnost v obci

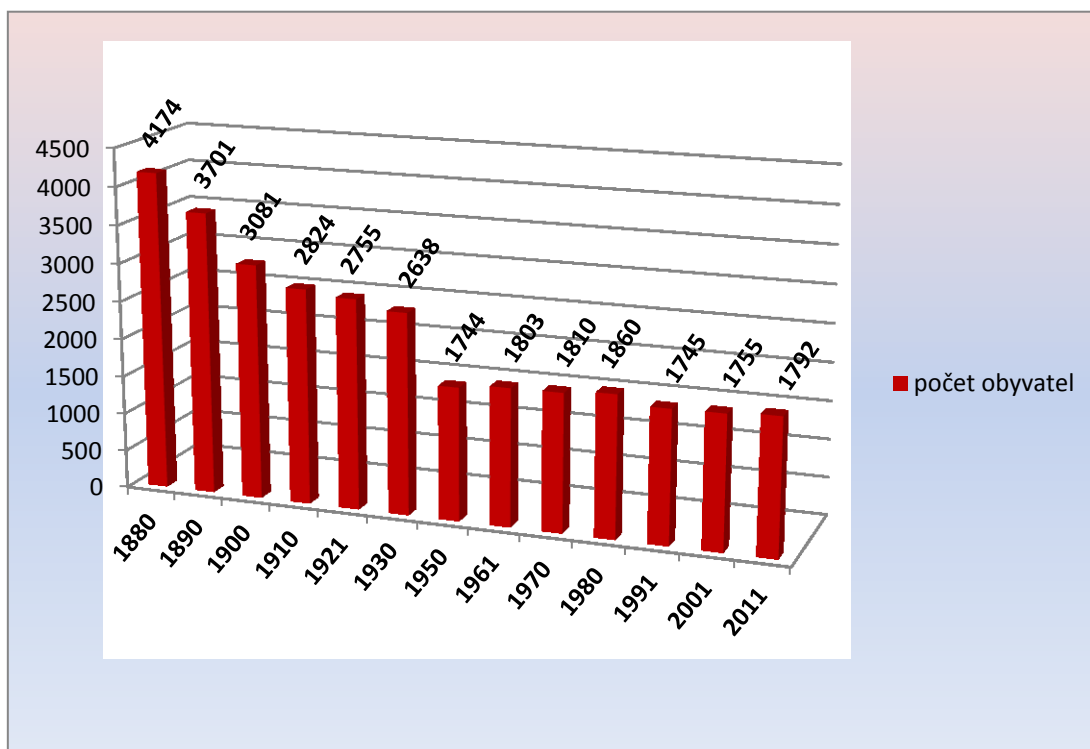
V posledních letech prochází obec velkou proměnou. Z dotačních fondů Evropské unie získala prostředky na vybudování víceúčelového sportovního areálu, jehož součástí je i dětské hřiště, skatepark, dráha pro inline bruslení, hřiště na basketbal a zpevněná plocha pro hraní pentaque. Další významnou investicí hrazenou z evropských fondů byla oprava staré vodárenské věže, která byla přebudována na rozhlednu a stala se jedním z hlavních turistických cílů v obci.

V letošním roce byla dokončena rekonstrukce a dostavba základní školy a tělocvičny, na kterou navazuje modernizace mateřské školy a jídelny, která bude po rekonstrukci sloužit i pro občany obce.

V obci se nachází veškerá infrastruktura, několik obchodů, praktický i dětský lékař, pošta. Dopravní obslužnost je zajištěna vlakovým a autobusovým spojením.

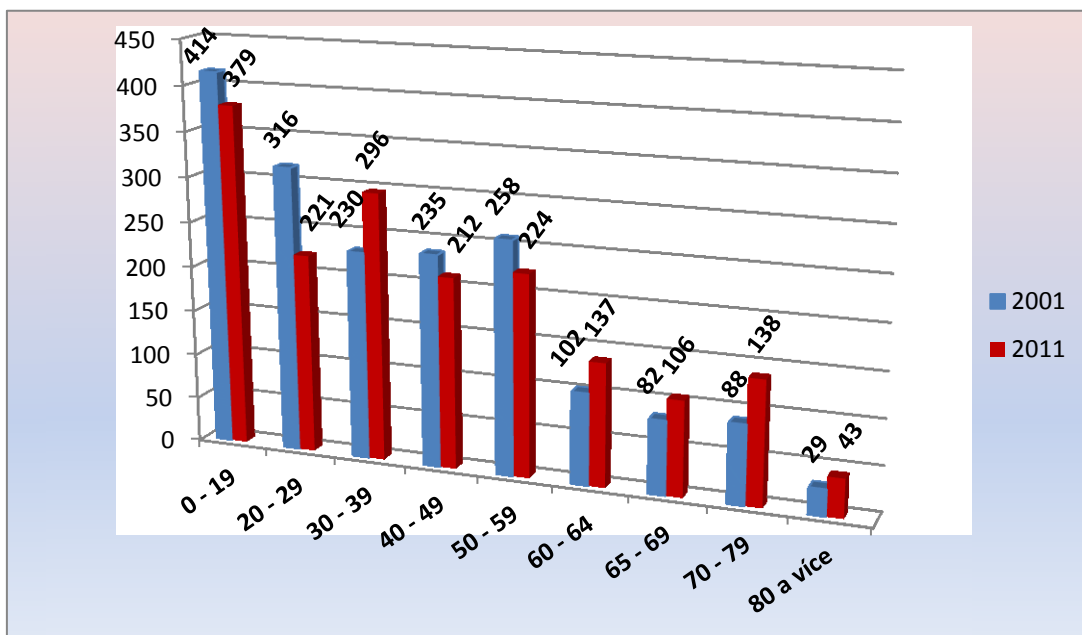
4 Demografický vývoj v obci

K datu posledního sčítání obyvatel (26. 3. 2011) žilo v obci 1792 obyvatel.

graf 2 Sčítání obyvatel 1880 – 2011

Nejvyšší počet obyvatel byl v obci zaznamenán při sčítání obyvatel v roce 1880, v době kdy v místních železárnách pracovaly téměř dva tisíce dělníků. K největšímu poklesu počtu obyvatel došlo mezi lety 1930 až 1950, téměř o 900 obyvatel. Důvodem byl odsun velkého počtu sudetských Němců po roce 1945. Přestože v následujících letech docházelo k postupnému dosídlování, počet obyvatel v obci již nikdy nestoupl nad dva tisíce. Od roku 1950 se počet obyvatel téměř nemění.

graf 3 Heřmanova Huť sčítání obyvatel 2011

Porovnání výsledků sčítání obyvatel v obci v letech 2001 a 2011, ukazuje viditelný nárůst počtu seniorů v obci. Celkově se zvýšil počet seniorů o 88. Nejvíce přibýlo obyvatel ve věku 70 – 79 let, a to o 50 obyvatel. Ve věku 65 – 69 let o 24 obyvatel a v kategorii 80 let a starší o 14 obyvatel.

4.1 Zájmové spolky v obci

V obci je v současné době zaregistrováno devět spolků a sdružení. Činnost všech je podporována a dotována obecním úřadem. Jednotlivé spolky se zapojují do organizování volnočasových aktivit pro obyvatele a podílejí se na organizování pravidelných i příležitostných akcí.

4.1.1 Svaz tělesně postižených v České republice, občanské sdružení

V roce 1990 byl zrušen Svaz invalidů, který do té doby sdružoval zdravotně postižené osoby. Jako nástupnická organizace byly dne 8. května 1990 Ministerstvem vnitra zaregistrovány Stanovy Svazu tělesně postižených v České republice (STP v ČR). V tomto roce byla založena i místní organizace STP v Heřmanově Huti.

Svaz tělesně postižených v České republice, občanské sdružení (STP V ČR, o. s.), je organizací s celostátní působností, s bohatou historií v oblasti všestranné podpory potřeb a zájmů tělesně postižených občanů. Posláním STP je napomáhat ke zkvalitnění

*života lidí se zdravotním postižením a podporovat jejich zapojení do společnosti. STP v ČR poskytuje služby osobám se zdravotním postižením (i dočasným) a **seniorům** žijícím či působícím v České republice, bez rozdílu druhu a rozsahu a postižení, bez věkového omezení a bez ohledu na členství klientů ve STP.*

Svaz tělesně postižených v České republice, o.s. je zřizovatelem organizačních jednotek, které plní poslání a cíle organizace na regionální úrovni. Tyto organizační jednotky sdružují jednotlivé členy, fyzické a právnické osoby. (Výroční zpráva STP v ČR, o. s., 2012 str. 5 – 7)

K 31. 12. 2012 měl Svaz tělesně postižených v České republice, o. s. (dále STP) 446 organizačních jednotek. 12 krajských, 75 okresních, obvodních, městských a 359 místních.

Dle Stanov je cílem STP v ČR, o. s.:

- na celostátní i místní úrovni poskytovat sociální a zdravotní služby včetně péče o tělesně postižené a seniory
- napomáhat zkvalitnění života tělesně postižených a seniorů
- poskytovat služby všem klientům, kteří o ně projeví zájem
- podporovat klienty v překonávání bariér a pomáhat jim řešit problémy spojené s jejich situací

Poslání a cíle STP jsou naplňovány pomocí organizačních jednotek, které zřizuje STP. Jsou to krajské, okresní a místní organizace, které působí na regionální úrovni. Každá organizace (krajská, okresní i místní) si jednou za čtyři roky volí výbor, který řídí a spravuje její činnost. Zároveň podléhá kontrole organizace na vyšší úrovni.

4.1.2 Ostatní spolky a sdružení

- **Knihovna** – zřizovatelem je obecní úřad, který zároveň financuje její provoz. První zmínka o knihovně v obci je z roku 1950, od té doby je nepřetržitě v provozu. Zapůjčuje nejen knihy a časopisy, pravidelně pořádá besedy a tvůrčí dílny pro všechny obyvatele, nejenom pro zaregistrované čtenáře. K dispozici všem obyvatelům je také internetové připojení, které je zdarma.

- **Rodinné centrum** – bylo v obci založeno v roce 2012. Od té doby nabízí pravidelné zájmové činnosti nejen pro děti, ale i pro dospělé a seniory. Jedná se zejména o rukodělné, hudební a sportovní činnosti. Zároveň nabízí jazykové kurzy, pořádá tematické besedy a zve do obce amatérské divadelní společnosti.
- **Turistický spolek „Heřmanští tuláci“** – byl založen před třemi lety, pořádá jedenkrát za měsíc jednodenní výlety s programem. Po blízkém okolí putují pěšky, často jezdí vlakem nebo využívají obecní autobus. V loňském roce takto navštívili Kladrubský klášter, Karlštejn nebo zámek v Rochlově. Také byli dvakrát na Šumavě a pořádali výlety do měst Písek a Tábor.

Další spolky neorganizují zájmové aktivity přímo, ale spíše se podílejí na organizačním zabezpečení akcí pořádaných obecním úřadem. Jsou to:

- **Myslivecké sdružení**
- **Sbor dobrovolných hasičů**
- **Tělovýchovná jednota – oddíl stolního tenisu**
- **Tělovýchovná jednota – oddíl metané**
- **Tělovýchovná jednota – oddíl kopané**
- **Tělovýchovná jednota – šachový oddíl**
- **Tělovýchovná jednota – jezdecký klub**

4.2 Aktivity Místní organizace Svazu tělesně postižených v Heřmanově Huti

Místní organizace STP v ČR, patří mezi nejaktivnější spolky v obci. Sdružuje hlavně seniory, ne všichni mají natolik vážné zdravotní problémy, aby mohli být zařazeni do skupiny zdravotně postižených, ale stanovy organizace umožňují členství i občanům s menšími zdravotními problémy a seniorům. V současnosti má 99 členů. Říkají si „invalidi“.

Většina zájmových aktivit je organizována a zajišťována výborem místní organizace. Ten se v současné době skládá ze sedmi členů, kteří se pravidelně schází a plánují společné akce.

Aktivita Svazu tělesně postižených lze rozdělit na aktivity:

- **spontánní** – zahrnují organizačně nepřímou ovlivňovanou nabídku aktivit. Jsou využívány nepravidelně jednotlivci nebo skupinami jednotlivců. Zpravidla nemají stanovený začátek ani konec. (Pávková, 2002)
- **příležitostné** – nabízí organizované aktivity řízené přímo organizátorem. Jsou časově vymezené, mohou se pravidelně opakovat. (Pávková, 2002)

4.2.1 Spontánní aktivity

Mezi tyto aktivity lze zahrnout hlavně tzv. „úterky“ (tak je nazývají senioři). Sice se opakují pravidelně, ale vzhledem k tomu, že je určen jen čas začátku a místo konání (každé úterý od 16 hodin), lze mluvit o aktivitách spontánních. V tento den se senioři schází od dubna do září ve sportovním areálu, kde hrají převážně pentaque. A od října do března mají umožněn vstup do Spolkového domu, kde hrají hlavně karetní hry, piškvorky, sudoku a různé stolní společenské hry. Po celou dobu mají možnost dát si kávu, čaj či jinak se občerstvit. Tyto „úterky“ jsou mezi seniory velmi oblíbené a navštěvuje je až třicet seniorů. To znamená zhruba každý desátý senior z obce (v roce 2011 žilo v obci 287 seniorů ve věku nad 65 let).

4.2.2 Příležitostné aktivity

Škála příležitostných aktivit, které organizuje místní organizace STP je velice široká. Jsou to aktivity, o které je největší zájem a mohou se jich účastnit i senioři, kteří nejsou členy STP, případně i ostatní obyvatelé obce.

- a) schůze výboru místní organizace – konají se pravidelně jednou za měsíc. Členové výboru, kterých je v tomto volebním období šest a jeden člen revizní komise Okresní organizace STP, o. s. Plzeň – sever, na těchto schůzích projednávají hospodaření organizace a plánují akce, které proběhnou v následujícím období. Členové výboru patří mezi nejaktivnější členy a většina aktivit seniorů je jimi organizována.
- b) členské schůze – celá členská základna místní organizace se schází dvakrát do roka na členské schůzi. Ta má pevně stanovený program, který zahrnuje seznámení s hospodařením organizace, členové jsou seznámeni s plánem akcí

pro další půlrok a jsou zhodnoceny proběhlé akce. Součástí programu je vystoupení dětí z mateřské nebo základní školy, občerstvení a tombola.

- c) vycházky – nenáročné pěší vycházky po okolí obce se konají zpravidla jednou za měsíc a jsou organizovány tak, aby se jich mohl zúčastnit opravdu každý, kdo má zájem. Tyto vycházky jsou velmi oblíbené hlavně proto, že jsou tematicky zaměřené (účastníci musí mít klobouky, pruhované oblečení, hůlku,...) a v cíli každé vycházky bývá připravený program s občerstvením. Na přípravě těchto aktivit se podílejí i zastupitelé obce se starostou (viz. Příloha – přehled akcí).
- d) jednodenní tematické zájezdy – zpravidla čtyřikrát do roka pořádá STP jednodenní zájezd. Součástí zájezdu bývá návštěva hradu nebo zámku, exkurze do výrobních závodů a návštěva restaurace.
- e) rekondiční pobyty – jedná se o dotované skupinové pobyty seniorů, které probíhají v lázeňských nebo rekreačních destinacích v celé České republice. Tyto akce jsou seniory velmi oblíbené a často jejich zájem převyšuje nabídku. I na těchto pobytech zajišťují pro seniory program členové výboru místní organizace. Většinou se jedná o výlety po okolí, maškarní nebo retro večery s hudbou, či různými dovednostními soutěžemi.
- f) tradiční akce – aktivity, které se opakují v ročních intervalech. STP se podílí na jejich organizačním zajištění nebo se jich přímo účastní. Jedná se zejména o Masopust, jehož pořádání se stalo v obci tradicí a skupina seniorů již dvakrát vyhrála soutěž o nejlepší masopustní masku. Nebo Slet čarodějnic, který senioři organizují.

4.3 Podpora obce

Téměř žádné aktivity by nebyly možné bez podpory obce. Ačkoli obec Heřmanova Huť nemá vypracovaný žádný dokument, který by stanovoval podmínky podpory aktivit seniorů, dává prostor iniciativě seniorů a využívá jejich zkušeností nejen při organizování kulturních a společenských aktivit v obci, ale i při plánování rozvoje obce. Do správy obce, jsou senioři zapojeni přímo jako volení členové zastupitelstva a též nepřímo jako dobrovolní zástupci v jednotlivých komisích a výborech.

4.3.1 Obecní úřad a jeho podíl na aktivitách v obci

Plánování, koordinace a realizace kulturních a společenských aktivit v obci je v kompetenci komise pro kulturu a sport. Členové komise zpracovávají ve spolupráci s ostatními spolky a organizacemi v obci každý rok plán kulturních, společenských a sportovních akcí. Na svoji činnost dostává komise od obecního zastupitelstva finanční prostředky, ze kterých hradí náklady na zajištění jednotlivých akcí. Finanční dotaci dostávají také ostatní spolky a organizace.

Obecní úřad dále umožňuje všem zájemcům z obce při dopravě na kulturní, společenské a sportovní akce využívat za zvýhodněnou sazbu obecní autobus. Pro pořádání divadelních představení, hudebních vystoupení, plesů, veselic a ostatních akcí je spolkům a organizacím k dispozici sál spolkového domu.

4.3.2 Postoj starosty obce k aktivitám seniorů

Vzhledem k tomu, že jsem téměř půl roku participovala na aktivitách seniorů v obci, často jsem se setkávala s pozitivními i negativními názory seniorů na vliv vedení obce a zejména starosty na dění v obci. Proto jsem ho požádala o rozhovor. Ve funkci starosty prožívá již druhé volební období. Práce ho baví a stále má dost nápadů, pro zlepšení života v obci, které by chtěl realizovat. Jedná se zejména o plány týkající se vzhledu obce a také možností kulturního a společenského vyžití. V současné době je nejvíce zaneprázdněn dokončením rekonstrukce základní školy, modernizací mateřské školy a celkovou rekonstrukcí školní jídelny, která by po dokončení měla poskytovat své služby všem občanům obce a zejména seniorům. Předpokládá, že o tuto službu bude mezi seniory velký zájem, neboť takové služby v obci dosud nikdo nenabízí.

Za velký přínos pro spolky a organizace považuje přebudování bývalé hasičské zbrojnice na Spolkový dům, který je využíván pro pořádání kulturních akcí. Jeho prostory mohou využívat i senioři bezplatně.

Jak vyplývá z následujícího rozhovoru, sám je s životem v obci spokojen a snaží se, aby to stejně cítili i ostatní občané. Přestože sám se ještě důchodovému věku neblíží, zapojuje se aktivně do zájmových aktivit seniorů, za což sklízí jejich obdiv a na každé akci je vítán.

1) Co myslíte, že u seniorů nejvíce ovlivňuje spokojenost či nespokojenost s životem v obci?

Na to nedokážu odpovědět, to je otázka spíše na cílovou skupinu. Ale možná vybavenost obchody, pošta, zdravotní středisko.

2) Jste vy sám spokojený s životem v obci?

Myslím si, že v současné době je život a vybavenost obce na dobré úrovni, ale toho, co je třeba zlepšovat, je ještě dost. Jako největší problém vidím kamionovou dopravu ke sklárnám, která všechny občany nejen ohrožuje, ale obtěžuje i svojí hlučností.

3) Jakým způsobem pomáhá obec seniorům, poskytuje jim nějakou podporu?

Naším úkolem bylo vždy poskytnout všem věkovým skupinám, tudíž i seniorům, vše pro naplnění jejich volného času. Myslím tím vybavení parků, sportovních areálů. Podařilo se nám bezbariérově zpřístupnit zdravotní středisko, poštu, spolkový dům, obchody, školy a víceúčelový volnočasový areál. Jako hlavní úkol v uplynulém roce jsme si stanovili vybudování chodníků v obci, aby byli všichni občané, nejen senioři, chráněni před frekventovanou osobní a hlavně nákladní dopravou. V současné době stojíme těsně před zahájením výstavby nové školní jídelny, která bude současně sloužit jako jídelna i našim seniorům.

Rádi bychom také zřídili dům pro seniory, kde by bylo o naše občany na sklonku života dobře postaráno. Nese to s sebou ovšem spoustu úskalí, jedním z nich je také nedostatek finančních prostředků.

4) Máte přehled o zájmových aktivitách seniorů ve vaší obci, myslíte, že je důležité, aby senioři byli aktivní?

Nejaktivnější spolkem v naší obci je svaz tělesně postižených, který pořádá nejen pro své členy velké množství kvalitních akcí a aktivně se zapojuje i do dalších akcí pořádaných v obci.

5) Jak hodnotíte zapojení seniorů do zájmových aktivit ve vaší obci?

Priznejme si, že v obci žijí senioři, kteří tráví svůj volný čas aktivně, rádi se zapojují do všech akcí pořádaných v obci, ale také ti, kteří už na aktivní život z jakýchkoli důvodů rezignovali, a společenského života v obci se nezúčastňují.

6) Myslíte si, že nabídka zájmových aktivit pro seniory je dostatečná?

Nabídka zájmových aktivit pro všechny věkové skupiny v obci je, myslím, dostatečná, možná až nadstandardní, každý se může zapojit podle svých zájmů a volného času. Přesto bývá často nevyužita.

7) Napadly by vás některé aktivity, které by byly pro seniory vhodné, ale ve vaší obci nejsou nabízeny nebo je není možné uskutečnit?

Myslím, že nám tady chybí stezky přírodou pro pěší i cyklisty s možností aktivních a odpočinkových zastávek. Něco podobného máme v plánu.

8) Jaký je dle vašeho názoru největší problém seniorů při zapojování do zájmových aktivit?

Mnozí senioři si rychle zvykli na konzumní styl života, hlavně u televize, a svůj denní program přizpůsobují programu televiznímu. Stále však mohou na vsi svůj podzim života trávit aktivněji než staří lidé ve městech.

5 Výzkumné šetření

Ve své bakalářské práci jsem se zaměřila na seniory v obci, ve které žiji. Pro získání informací jsem použila kvalitativní metodu – interview. Několik měsíců jsem participovala na některých akcích pořádaných spolky v obci. To mi pomohlo při výběru respondentů.

6 Cíle výzkumného šetření

Cílem šetření je zjistit zájmy seniorů v obci Heřmanova Huť a jejich potřeby v oblasti trávení volného času. Porovnání nabídky možností zájmových aktivit spolků s tím, co senioři skutečně chtějí a využívají a jak přistupují k možnosti podílet se na organizování zájmových aktivit.

Pomocí dílčích cílů jsem zjišťovala:

- spokojenost seniorů se životem v konkrétní obci
- jaké jsou nejfrekventovanější zájmy seniorů
- zda jsou senioři organizováni

- mají-li zájem o organizované zájmové aktivity
- zda cítí podporu svých aktivit ze strany obce
- využívají-li nabídky zájmových spolků v obci
- pohled starosty obce na aktivity seniorů a důvody jeho podpory či nepodpory těchto aktivit

7 Metodologie šetření

K svému šetření jsem zvolila metodu kvalitativního výzkumu. Šetření je zaměřeno na zjištění postoje seniorů k zájmovým aktivitám. K lepšímu porozumění dané problematice jsem zvolila formu kvalitativního výzkumu. Použila jsem tři polostrukturované rozhovory, pro tři skupiny seniorů.

8 Soubor respondentů

Pro potřeby šetření jsem oslovila předem vybrané seniory v obci Heřmanova Huť a jejího starostu. Šetření se proběhlo za účasti 12 respondentů ve věku 65 – 78 let.

Respondenty jsem rozdělila do tří skupin. V první skupině byli zařazeni senioři, kteří se nejen zapojují do zájmových aktivit, ale zároveň je i organizují. Do druhé skupiny byli zařazeni aktivní senioři, kteří se zájmových aktivit pravidelně účastní a do třetí, senioři, které zájmové aktivity nelákají, nebaví nebo se ještě žádné nezúčastnili.

Vzhledem k tomu, že jsem se v průběhu února až září 2013 účastnila akcí pořádaných různými spolky a obecním úřadem, vybírala jsem pro první a druhou skupinu respondenty, se kterými jsem se pravidelně potkávala. Nejvíce seniorů jsem oslovila ohledně rozhovorů pro třetí skupinu. Celkem osm, jen čtyři byli ochotni v rozhovoru pokračovat. Jejich rozhovory byly nejstručnější.

9 Vlastní výzkumné šetření

9.1 První skupina

Do této skupiny jsem zařadila seniory, kteří se aktivně zapojují do dění v obci. Účastní se zájmových aktivit pořádaných STP, obecním úřadem a ostatními spolky

a organizacemi v obci. Sami se též podílí na organizování aktivit určených nejen pro seniory, ale i ostatní obyvatele obce.

respondent	věk	rodinný stav	bydlení
paní H.	69 let	rozvedená	v rodinném domě se synem
paní B.	69 let	vdova	sama v menším bytě
pan D.	68 let	ženatý	v rodinném domě
paní O.	65 let	vdaná	v rodinném domě

Případová studie č. 1 – paní H. – 69 let

Osobní a rodinná anamnéza:

Paní H. je rozvedená. Má dvě děti a čtyři vnoučata. Žije s rodinou svého syna v rodinném domě. S druhým synem je v pravidelném kontaktu, často se navštěvují. V důchodu je 13 let, před odchodem do důchodu pracovala jako účetní.

Zdravotní anamnéza:

Je zdravá, nemá žádné zdravotní problémy.

Sociální anamnéza:

Paní H. je soběstačná, velice komunikativní, vstřícná a empatická.

1) Jste spokojena s životem v obci?

Líbí se mi tady. Opravdu jsem spokojená, nikdy mi nenapadlo se odstěhovat. Když to srovnám, jak žila moje sestra ve městě v paneláku, jsem ráda, že bydlím tady. Nevýhodou je, že tu není prodejna masa. Jinak mi tu nic nechybí, zábavu si umíme zorganizovat sami. Občas bych si zašla na kávu a zákusek, ale zase tak moc mi to nechybí. Ono je to i o penězích, jsou věci, které bych si stejně nemohla dovolit – kino, kavárna, to taky nejde každý týden.

2) Měla jste před odchodem do důchodu nějaké koníčky?

Již od mládí navštěvuji pravidelně místní knihovnu, hodně čtu a ráda luštím křížovky. A karty, to je moje zábava! Taky zahrada, dříve to byla spíše povinnost, ale postupem

času je z toho můj velký koníček. Mám i slepice a králíky, ráno a večer je musím nakrmit.

3) Jste členkou Svazu tělesně postižených, který organizuje zájmové aktivity seniorů v obci?

Ano jsem, jsem i členem výboru místní organizace Svazu tělesně postižených.

4) Jste členkou nějakého jiného spolku nebo organizace?

Jsem nejen členem svazu STP, ale i členem výboru a také v okresním výboru STP. Ještě jsem členkou Tělovýchovné jednoty, členkou jejich výboru a zároveň pokladní.

5) Účastníte se zájmových aktivit pořádaných v obci?

*Ano. Všech. **Smích** ... napište, že jsem tam „kde tahají kočku za ocas“. Masopust, čarodějnice, divadla, koncerty, jak je nějaká příležitost, jdu tam. Pomáhám i při organizování akcí pro děti – maškarní, oslavy Dne dětí.*

6) Jste o zájmových akcích dostatečně informována?

Určitě ano, rozhlasem, nástěnky a nově i pomocí informačních esemesek, které rozesílá obecní úřad.

7) Které zájmové aktivity vás nejvíce zaujaly?

Asi ty, při kterých se zasmějeme. Určitě Masopustní průvod, slet čarodějnic, vycházky a rekondiční pobyty.

8) Zapojujete se do organizování zájmových aktivit pro seniory?

Vzhledem k tomu, že jsem členkou výboru místní organizace, tak to ode mě každý očekává. Ale nejsem sama, jsme dobrá parta, a protože máme rádi legraci a rádi se scházíme. Nedělá mi to problémy.

9) Čím se při organizování zájmových aktivit řídíte, podle čeho je vybíráte?

Vzhledem k tomu, že jsme starší a někteří máme zdravotní problémy, je třeba k tomu přihlížet. Při vycházkách se do cíle někdo dojde pěšky, někdo dorazí na kole, ale jsou i tací, kteří se musí nechat přivést autem. To je limitující, ale vždy musí být veselo.

10) Účastníte se jen zájmových aktivit, na jejichž organizování se podílíte nebo využíváte i nabídky ostatních institucí v obci?

Nedělám rozdíly, jdu i na fotbal, tam vybírám vstupné. Také spolek rybářů mívá u rybníka pěkné akce. Kulturní komise při obecním úřadu pořádá několikrát do roka zájezdy do divadla v Plzni, ale už jsem byla i v Praze v Národním divadle.

11) Je nějaká zájmová aktivita, která dle vašeho názoru v obci chybí, není nabízena?

Nevím, myslím, že je toho tady dost. Ještě kdyby tu byl bazén, nebo možnost koupání tak by to bylo stoprocentní.

12) Podporuje dle vašeho názoru obec zájmové aktivity seniorů, má zájem o jejich zapojení do dění v obci?

Ano. Vim, že málokterý starosta se zapojuje do aktivit pro seniory. Pravidelně nám na výroční schůzi přinese květiny, dokonce každou babku políbí. Zapojují se i radní, při vycházkách pomáhají s organizací a dokonce připraví občerstvení. Dostáváme i finanční dotaci. Dala bych obci jedničku.

13) Máte v oblasti zájmových aktivit nějaký nesplněný sen?

*Tak to je ten bazén. **Smích.** Ale to si můžu zajet do Plzně.*

Případová studie č. 2 – paní B. – 69 let

Osobní a rodinná anamnéza:

Paní B., je vdova. Žije sama v menším bytě. Má dvě děti a tři vnoučata, které bydlí ve stejné obci. V důchodu je 14 let, před odchodem do důchodu pracovala jako správce bytového hospodářství. Do práce docházela vypomáhat ještě před pěti lety.

Zdravotní anamnéza:

Je zdravá. Běra léky na cholesterol a dochází na pravidelné kontroly.

Sociální anamnéza:

Je soběstačná, komunikativní.

1) Jste spokojena s životem v obci?

V současné době už jsem s životem v obci smířená. Dříve bych uvítala život ve městě, nejraději v Praze. Ted' jsem si zvykla, na starý kolena bych se už nestěhovala. Nic tu

není, kdybychom si nedělali zábavu sami, tak sedím doma. Líbilo by se mi chodit do kaváren nebo cukráren a to mi tady chybí. Taky tu není ani kino, i když nevím, jestli bych do něj chodila. Ale na kafičko bych si občas ráda zašla.

2) Měla jste před odchodem do důchodu nějaké koníčky? Co vás baví dnes?

Divadlo, měli jsme s manželem leta předplatné v Komorním divadle v Plzni, také navštěvuji místní knihovnu a ráda luštím křížovky. Mezi své koníčky určitě můžu započítat i kempování s karavanem. Nevím, také jsem ráda pletla, ale dneska si to raději koupím. Ještě jsem i šila. Taky pracuji na zahradě a ráda si vyrazím s pejskem do lesa. Vlastně dělám i věci, které mi dříve nebavily, nebo mi nenapadlo se o ně zajímat. Loni jsem začala včelařit.

3) Jste členkou Svazu tělesně postižených, který organizuje zájmové aktivity seniorů v obci?

Ano jsem členkou i výboru STP.

4) Jste členkou nějakého jiného spolku nebo organizace?

Ne, jenom ve STP. Jéje, vlastně jsem členkou včelařského spolku, členkou okresního výboru STP a členkou klubu karavanistů. Také pracuji v bytové komisi při obecním úřadu. No koukám, že jsem skoro všude.

5) Účastníte se zájmových aktivit pořádaných v obci?

Ano, můžu říci, že všech. Když mám čas a jsem zdravá, jdu ráda na jakoukoli akci. Letos jsem byla i na Muzikantském Heřmánku, byla sice zima, ale poslechla jsem si Nad'u Urbánkovou a trampské kapely, bylo to moc pěkné. Jinak jsem byla několikrát na zájezdu do divadla, byli jsme i v Praze v Národním.

6) Jste o zájmových akcích dostatečně informována?

To ano, místním rozhlasem, z internetu, po vsi jsou vývěsky a taky funguje informační kanál, jeho prostřednictvím rozesílá obecní úřad informace o pořádaných akcích. Myslím, že je toho dost.

7) Které zájmové aktivity vás nejvíce zaujaly?

*Určitě čarodějnice, tedy slet čarodějnic a soutěže u Hasičárny. Taky Masopustní průvod, letos jsme sice nevyhráli, byli jsme za myslivce, ale loni, když jsme šli za pekařky, jsme byli první. Taky jsou moc dobré rekondiční pobyty a zájezdy a taky vycházky s programem. Myslím, že se umíme dobře bavit. Hlavně mám ráda, když je legrace. To když máme vycházku s invalidama (**tak si říkají členové STP**), to bývá legrace. Naposledy jsme vyrazili ke staré hájovně, když jsme jedli klobásy, ozval se výstřel a z lesa vyběhl medvěd – byl to náš starosta převlečený za medvěda. Ještě držel ruce flašku meruňkovice, kterou nám daroval na zahřátí. Jsme fajn patra.*

8) Zapojujete se do organizování zájmových aktivit pro seniory?

Ano, pomáhám při organizování. I při rekondičních pobytech se snažíme vždycky vymyslet nějakou zábavu. Třeba retro módní přehlídku, námořnický večer, to jsme byli všichni v pruhovaných tričkách. A naposledy jsme měli rozcvičky v pyžamech.

9) Čím se při organizování zájmových aktivit řídíte, podle čeho je vybíráte?

Tak, aby se to každému líbilo, aby se každý pobavil. Ale oni stejně nikdy všichni nepřijdou.

10) Účastníte se jen zájmových aktivit, na jejichž organizování se podílíte nebo využíváte i nabídky ostatních institucí v obci?

Chodím všude, na vepřové hody. Taky jsem byla několikrát v divadle, v Praze na muzikále a na tom Heřmánku, to byla škoda, že bylo ošklivé počasí, pršelo a bylo chladno.

11) Je nějaká zájmová aktivita, která dle vašeho názoru v obci chybí, není nabízena?

*No nevím, já bych brala tu cukrárnu, s kafičkem ... **smích.***

12) Podporuje dle vašeho názoru obec zájmové aktivity seniorů, má zájem o jejich zapojení do dění v obci?

Ano, ano, ano. Máme velkou podporu obce, starosta se o naše akce zajímá, dokonce, když máme schůzi, přinese nám kytku. Obec nás podporuje i finančně. Dostáváme roční dotaci na činnost, také máme k dispozici vývěsku, abychom mohli prezentovat voji činnost. Když pořádáme nějakou akci ve Spolkovém domě, neplatíme obci nájem. Taky

si můžeme na obci množit a kopírovat pozvánky a plakáty na naše akce. Spolupráci si můžeme jenom chválit.

13) Máte v oblasti zájmových aktivit nějaký nesplněný sen?

Kavárnu, ale to je legrace, sen nemám žádný.

Případová studie č. 3 – pan D. – 68 let

Osobní a rodinná anamnéza:

Pan D. je ženatý. Má dva syny a čtyři vnoučata. Žije s manželkou v rodinném domě. S oběma syny je v pravidelném kontaktu. V důchodu je 5 let, před tím pracoval jako lesní dělník.

Zdravotní anamnéza:

Na žádné zdravotní problémy si nestěžuje. Cítí se zdravý.

Sociální anamnéza:

Vzhledem k tomu, že jsem měla možnost ho poznat při akcích pořádaných seniory, jako velice zábavného a výřečného člověka, byla jsem velmi překvapená jeho strohým projevem. Reagoval pohotově, ale odpovědi byly krátké a strohé.

1) Jste spokojen s životem v obci?

Jo, no líbí se mi.

Nenapadlo vás, že byste se někdy odstěhoval, například do města?

Ne, to teda ne, nikdy.

2) Měl jste před odchodem do důchodu nějaké koníčky?

No to je stejný pořád. Sport, hokej, fotbal. To bylo jediný, co jsem měl. Fotbal hokej, to jsem chodil na každý zápas.

3) Jste členem Svazu tělesně postižených, který organizuje zájmové aktivity seniorů v obci?

No to jsem. Taky člen výboru.

4) Jste členem nějakého jiného spolku nebo organizace?

Nenene. Jo jenom fanklubu Evy a Vaška, ty mám fakt rád. Jezdím na jejich koncerty a loni jsme s invalidama spolupřádali jejich koncert v Heřmance. To se opravdu povedlo a lidi se dobře bavili.

5) Účastníte se zájmových aktivit pořádaných v obci?

No to jo, to všech. Já chodím všude.

6) Jste o zájmových akcích dostatečně informován?

Já teda jo. No sem v komisi, tak vím všechno.

7) Které zájmové aktivity vás nejvíce zaujaly? Co vás baví nebo čím se nejvíce pobavíte vy?

Vymýšlet si hlouposti (smích), blbosti, dělat si z lidí srandu, no blbosti. Tím já se bavím. Aby byla sranda, a nejlepší je, když někoho „nachytám“. To už se mi povedlo hodněkrát. Naposledy jsem ráno volal zubařce, že k ní přijde paní P. s vypadlou plombou, tak ať jí řekne, že to vypadá, jako kdyby jedla škvarky – věděl jsem, že paní je má ráda. No prý z toho byla pěkně vyplašená a nešlo jí do hlavy, jak na to zubařka přišla.

8) Zapojujete se do organizování zájmových aktivit pro seniory?

No dost.

9) Čím se při organizování zájmových aktivit řídíte, podle čeho je vybíráte?

No to mi tak něco napadne, no napadne a pak se to s ostatními domluví noo, a každé něco přidá

10) Účastníte se jen zájmových aktivit, na jejichž organizování se podílíte nebo využíváte i nabídky ostatních institucí v obci?

Ne, i jinejch akcí, já jsem vidět všude

11) Je nějaká zájmová aktivita, která dle vašeho názoru v obci chybí, není nabízena?

No to ne, na to vám neodpovím, nevím. To teda nevím. Já jsem se všim spokojenej, no nevím, co by scházelo tady.

12) Podporuje dle vašeho názoru obec zájmové aktivity seniorů, má zájem o jejich zapojení do dění v obci?

Ano, moc. No velkej zájem má. Dávají nám peníze, zúčastňují se schůzí. Podporují nás. No zajímají se.

13) Máte v oblasti zájmových aktivit nějaký nesplněný sen?

Hm, vyhrát hodně peněz, dal bych je invalidům. Ale vážně ani ne, jsem spokojenej, když je sranda.

Případová studie č. 3 – paní O. – 65 let

Osobní a rodinná anamnéza:

Paní O. žije v obci od narození. Bydlí s manželem v rodinném domě s velkou zahradou. Má dva syny a tři vnoučata, jeden bydlí v sousedství, takže jsou v každodenním kontaktu a také s druhým synem se pravidelně vídá. Často hlídá vnoučata.

Zdravotní anamnéza:

Je zdravá, nemá žádné zdravotní problémy.

Sociální anamnéza:

Paní O. je soběstačná, velice komunikativní, vstřícná a empatická.

1) Jste spokojena s životem v obci?

Já musím říct, že jo, určitě jsem spokojená, do města bych nešla. Pořád se tu něco děje, hodně věcí se změnilo a fakt jsem spokojená.

2) Měla jste před odchodem do důchodu nějaké koníčky?

Ruční práce, pletení, drhání, šití. Dřív nebylo tolik možností. Musím říct, že jsem pořád něco dělala. Doma, okolo baráku, na zahradě.

3) Jste členkou Svazu tělesně postižených, který organizuje zájmové aktivity seniorů v obci?

Ano, jsem i členkou výboru (místní organizace STP).

4) Jste členkou nějakého jiného spolku nebo organizace?

Ne, nejsem. Jenom v občanský a školský komisi.

5) Účastníte se zájmových aktivit pořádaných v obci?

No jasně (smích), já musím být všude. Já se snažím všemožně jít, na co můžu. Mě to láká všechno, protože tu leta nebylo vůbec nic, takže když se něco děje, tak tam jsem.

6) Jste o zájmových akcích dostatečně informována?

Já myslím, že jo. Máme internet, čtu vývěsky a takhle, když se o to zajímám, tak nějakou tu informaci vždycky zjistím. Nebo si jí předáváme navzájem – někdo řekne, že někde jde, že by to mohlo být dobrý a jde nás víc.

7) Které zájmové aktivity vás nejvíce zaujaly?

Chodím každý týden na cvičení pro seniory, který organizuje rodinný centrum. Taky chodím s Tulákama, každé měsí máme schůzi. No když se něco v obci pořádá, tak tam jdu.

8) Zapojujete se do organizování zájmových aktivit pro seniory?

No jasně, užívám si ty poslední roky, co se tady něco děje. Zapojuju se do organizování Masopustu. No a Čarodějnice, to je moje práce, ale byla bych ráda, kdyby mi s tím někdo pomáhal, nebo ještě lépe, kdyby to po mně převzal. Mám už pocit, že nemám dost elánu a nápadů, chce to nové nápady. No počítám, že se taky zapojíš ty (smích), no nesměj se a zapoj se.

9) Čím se při organizování zájmových aktivit řídíte, podle čeho je vybíráte?

Intuicí (smích). Můžu říct, že jsme fakt dobrá parta a každé nápad, kterej někdo jenom vykřne, se nějakým způsobem realizuje a všechno, co děláme, děláme hlavně proto, abysme se sami pobavili. Strhneme všechny, ale především všechno děláme proto, abysme se pobavili my, a nenecháme si to nikým zošklivit, protože nevíme, jak dlouho tady budeme, tak si to musíme užít. Každý den za to stojí.

10) Účastníte se jen zájmových aktivit, na jejichž organizování se podílíte nebo využíváte i nabídky ostatních institucí v obci?

Jo, chodím všude. Na hasičský soutěže, na divadla. Mám vnoučata, tak jdu i s nima, no musím využít to, že se tu pro lidi něco dělá.

11) Je nějaká zájmová aktivita, která dle vašeho názoru v obci chybí, není nabízena?

Já nevím, s tím, že jsme dosáhli toho, že máme každý úterý ty naše sedánky. Že se můžeme sejít, tak asi nic. Nahradili se tím odpoledne s petanquem, tak jsem spokojená. Musím říct, že mi to chybělo. A to, že nám tam ještě chodí Jitka (obsluha občerstvení) a něco nám něco nabídne, pokecám si. Je to dobrý.

12) Podporuje dle vašeho názoru obec zájmové aktivity seniorů, má zájem o jejich zapojení do dění v obci?

Úplně, cokoliv si vymyslíme, v tom nám vyjde vstříct. Podporuje nás i finančně. To nemá chybu, současný vedení, co tam teď je, to nemá chybu. Nejenom, že nás podporuje, ale na našich akcích nás ještě předčí. To nemá chybu, to je prostě na jedničku s hvězdičkou.

13) Máte v oblasti zájmových aktivit nějaký nesplněný sen?

Já měla sen mít růžovou cukrárnu, aby se tam lidi scházeli, a to mi teď nahrazují akce s invalidama, takže vlastně nic.

9.1.1 Shrnutí výsledků analýzy dat – první skupina seniorů

Respondenti v této skupině byli velmi vstřícní a ochotní spolupracovat. Byli rádi, že se někdo zajímá o to, co ve volném čase dělají nejen pro sebe, ale i pro ostatní obyvatele obce. Jednalo se o tři ženy a jednoho muže ve věku 65 – 69 let (věk v roce 2013).

Analýzou získaných dat jsem zjistila, že senioři:

- Všichni vyjádřili spokojenost se životem v obci, většinou srovnávali život v obci s anonymitou života ve městě. Jestliže po životě ve městě toužili (paní B.), v současné době by neměnili.
- Před odchodem do důchodu měli spíše individuální záliby. Ruční práce, sport.
- Zapojují se do činností organizací v obci, jsou členy místní organizace STP v obci a členy dalších komisí při obecním úřadu a zájmových spolků.
- Účastní se akcí pořádaných v obci, zapojují se i do organizování zájmových aktivit, a to nejen pro seniory, ale spolupracují i s obecním úřadem a ostatními spolky v obci
- Informovanost o zájmových aktivitách považují za dostatečnou.
- Při zájmových aktivitách preferují ty, při kterých se zasmějí. Velký zájem mají také o pravidelné aktivity, při kterých se setkávají s vrstevníky, rekondiční pobyty a příležitostné aktivity jako je Masopust, slet čarodějnic, zájezdy do divadla.
- Všichni respondenti z této skupiny se zapojují do organizování zájmových aktivit, jsou členy výboru místní organizace a každý měsíc se schází, aby naplánovali akce pro členy STP.
- Při plánování aktivit vychází z celoročního plánu akcí, nabídky organizací a spolků v obci a podnětů členů STP.
- Nabídka aktivit je dle respondentů tak široká, že se nedokáží vyjádřit k tomu, které aktivity v obci postrádají.
- Na otázku číslo 12 odpovídají shodně, podpora obce je nadstandartní. Zastupitelé mají zájem o aktivity seniorů a maximálně je v jejich činnostech

podporují. Pomáhají nejen finančně (roční dotace), ale například i tím, že Spolkový dům je pro veškeré aktivity seniorům k dispozici zdarma, na dopravu obecním autobusem mají zvýhodněnou sazbu. Zástupci obce se aktivit seniorů také pravidelně účastní.

9.2 Druhá skupina

Do druhé skupiny jsem zařadila seniory, kteří se účastní zájmových aktivit pořádaných STP, obecním úřadem a ostatními spolky a organizacemi v obci. Na organizování aktivit se však nepodílí.

respondent	věk	rodinný stav	bydlení
paní Č.	73 let	vdova	se synem ve větším bytě
pan P.	72 let	ženatý	v menším bytě
paní J.	66 let	vdova	v bytě
pan N.	78 let	ženatý	v rodinném domě

Případová studie č. 1 – paní Č. – 73 let

Osobní a rodinná anamnéza:

Paní Č. je vdova. Má tři děti a pět vnoučat. Žije se svým synem ve větším bytě. S druhým synem a dcerou je v pravidelném kontaktu, často se navštěvují. V důchodu je 18 let, před odchodem do důchodu pracovala jako dělnice.

Zdravotní anamnéza:

Je zdravá, jen má problémy s klouby, špatně chodí.

Sociální anamnéza:

Paní Č. je ve všem soběstačná, velice komunikativní a extrovertní.

1) Jste spokojená s životem v obci?

Já jsem tu spokojená, ale co mi vadí, že je tady málo obchodů, kde se dá nakoupit. Třeba nejvíc mi schází prodejna s masem. Kdo má auto, ten si dojede nakoupit, ale tady je to dost drahý. Ale takhle je to tady úhledný, upravený, takový moderní. Já si nestěžuju. Zatím jsem spokojená. Ještě chceš něco vědět?

2) Měla jste před odchodem do důchodu nějaké koníčky?

Pracovala jsem s dětma, to mi bavilo, s těma jsem dělala nejvíc. Jezdila jsem s nima na zájezdy, na plavání. Vždyť víš, s tou vaší partou jsem byla i na cyklistickým výletu. Ted' pletu ponožky.

3) Jste členkou Svazu tělesně postižených, který organizuje zájmové aktivity seniorů v obci?

Hm, jo.

4) Jste členkou nějakého jiného spolku nebo organizace?

Za jedno mi to můj zdravotní stav ani věk nedovolí, abych byla v nějakém spolku, třeba sportovním, tak nejsem.

5) Účastníte se zájmových aktivit pořádaných v obci?

Když mi to zdraví dovolí, tak jdu. A když něco je tak jdu nebo když důchodci něco pořádají, tak jdu. Jak říkám, když to jde, tak jdu. Ale když vám je 73 let a skomírám na ty moje nohy, tak co můžu chtít.

6) Jste o zájmových akcích dostatečně informována?

No já si myslím, je to dost. Na těch vývěškách, vyhlásí to rozhlasem. Jo myslím, že jo.

7) Které zájmové aktivity vás nejvíce zaujaly?

No jsou tu pěkný akce, nejvíc se mi líbila ta akce s těma transvestitama. Divadla jsou taky pěkný, to já jdu ráda, to pěkně sedělo, to jsem se vždycky zašla podívat. Taky ty maškarní, to se jdu ráda podívat. No dobrý je to.

8) Zapojujete se do organizování zájmových aktivit pro seniory?

Ne to ne to.

9) Je nějaká zájmová aktivita, která dle vašeho názoru v obci chybí, není nabízena?

Já jsem spokojená.

10) Podporuje dle vašeho názoru obec zájmové aktivity seniorů, má zájem o jejich zapojení do dění v obci?

Nooo, to jo. On takhle předseda nás podporuje, když jedeme na výlet, tak nám přispěje. Nebo když jsme chodili hrát s těma kuličkama (pentaque), tak za námi kolikrát přišel a zahrál si s námi. Popovídá si, má prostě zájem, stará se.

11) Máte v oblasti zájmových aktivit nějaký nesplněný sen?

Smích. *No nemám, opravdu ne. Já jsem spokojená.*

Případová studie č. 2 – pan P. – 72 let

Osobní a rodinná anamnéza:

Pan P. je ženatý. Žije s manželkou v menším bytě, který mají v osobním vlastnictví. Má dvě dcery a tři vnoučata. S oběma dcerami i s vnoučaty je v pravidelném kontaktu. Před odchodem do důchodu pracoval v místní sklárně jako soustružník. V důchodu je sice již 11 let, ale po odchodu ještě několik let pracoval jako brigádník.

Zdravotní anamnéza:

Přestože je po operaci srdce, cítí se zdrav a zdravotní problémy si nepřipouští.

Sociální anamnéza:

Je soběstačný, komunikativní, nepotřebuje žádnou výpomoc.

1) Jste spokojen s životem v obci?

Já jo, já jsem tady od osmačtyřicátýho roku, neměnil bych. Jsem tu spokojenej.

2) Měl jste před odchodem do důchodu nějaké koníčky?

No sport, jo hlavně jsem se zajímal o sport. Kopaná, hokej a tak. Né že bych sportoval, na to jsem nikdy nebyl, ale chodil jsem se dívat na zápasy, fandit a tak.

3) Jste členem Svazu tělesně postižených, který organizuje zájmové aktivity seniorů v obci?

Jo, jsem.

4) Jste členem nějakého jiného spolku nebo organizace?

Ne už ne, byl jsem u fotbalistů, ale teď už ne.

5) Účastníte se zájmových aktivit pořádaných v obci?

Jo to když něco pořádají tak jo, když je do něčeho zapojená naše organizace (STP), tak jo. A když to pořádá obec, tak taky. Já chodím všude, kde se něco děje (smích).

6) Jste o zájmových akcích dostatečně informován?

Ale jo, z vývěsek a taky to vždycky hlásí rozhlasem a taky si to řekneme mezi sebou, že se něco děje, a že tam půjdeme.

7) Které zájmové aktivity vás nejvíce zaujaly?

Asi to, co se dělá pro děti. Taky se mi líbí, když hasiči pořádají soutěže, to se rád podívám. No moc pěkněj je masopust a taky čarodějnice, to jdeme rádi (s manželkou).

8) Zapojujete se do organizování zájmových aktivit pro seniory?

Takhle, kdyby mi požádali, tak jo, tak bych s něčím pomohl.

9) Je nějaká zájmová aktivita, která dle vašeho názoru v obci chybí, není nabízena?

Já nevím, já myslím, že se toho tady děje a dělá dost, že si každěj může najít něco, co ho baví nebo zajímá.

10) Podporuje dle vašeho názoru obec zájmové aktivity seniorů, má zájem o jejich zapojení do dění v obci?

Určitě, určitě a dost. Jako když máme schůzi, tak se starosta zúčastňuje a chodí i místostarosta, jsou s náma v kontaktu a vychází nám hodně vstříct.

11) Máte v oblasti zájmových aktivit nějaký nesplněný sen?

Já nevím, já jsem celkem spokojenej člověk. Zatím nám s babkou vychází všechno, co jsme chtěli, už jsme spolu padesát let, tak jsme spokojený.

Případová studie č. 3. – paní J. – 66 let

Osobní a rodinná anamnéza:

Paní J. je vdova. Před pěti lety jí zemřel jediný syn, který byl celý život odkázaný na její pomoc a rok poté manžel. V současné době žije sama v malém bytě. Je v pravidelném kontaktu se svojí matkou a sestřenicí, jiné příbuzné nemá. Před odchodem do důchodu pracovala v místní knihovně.

Zdravotní anamnéza:

Je zdravá, nemá žádné vážné zdravotní problémy.

Sociální anamnéza:

Paní J. je ve všem soběstačná, velice komunikativní a vstřícná.

1) Jste spokojená s životem v obci?

Ano, v obci se mi líbí a jsem tu spokojená. Neměnila bych. Zrovna dneska jsem byla v Plzni a říkala jsem si, že tam bych teda bydlet nechtěla. Zlatá vesnice ať je to jak chce, fakt zlatá Heřmanka. Zvlášť teď se to tu hodně změnilo.

2) Měla jste před odchodem do důchodu nějaké koníčky?

Byla jsem pečovatelkou, směje se, opravdu to tam napište. Celý život jsem se o někoho starala, o syna, o manžela, ale dělala jsem to ráda. Jinak to ani nešlo, syn byl od narození odkázaný na moji péči. Bylo to hodně náročné, neměla jsem čas na nic jiného. No ještě knížky a zahrádku.

3) Jste členkou Svazu tělesně postižených, který organizuje zájmové aktivity seniorů v obci?

Ano, jsem.

4) Jste členkou nějakého jiného spolku nebo organizace?

Ne, jinde se neangažuji.

5) Účastníte se zájmových aktivit pořádaných v obci?

Jo, teď chodím všude. Ráda jdu mezi lidi a pobavím se.

6) Jste o zájmových akcích dostatečně informována?

No, myslím, že určitě ano. Hodně si řekneme mezi sebou, když se potkáme ve vsi. A taky vývěsky, internet, ty informační esemesky jsou dobrý.

7) Které zájmové aktivity vás nejvíce zaujaly?

Vycházky, já se ráda projdu. Jdeme všichni společně, popovídáme si. Taky jezdím na výlety s Tulákama, ráda chodím pěšky. Když je nějaký divadlo nebo představení, tak taky jdu. Když nebude nikdo chodit, tak tu zase nic nebude. Ještě jsem párkrát byla na rekreaci a moc se mi líbí masopust a čarodějnice. Je toho hodně, co se tu dá dělat.

8) Zapojujete se do organizování zájmových aktivit pro seniory?

Ne, to ne, ale když by bylo třeba s něčím pomoci, tak bych se zapojila.

9) Je nějaká zájmová aktivita, která dle vašeho názoru v obci chybí, není nabízena?

Nevím, nevzpomenu si. Jak jsem říkala, je toho hodně, co se dá dělat. Ale nedávno jsem viděla v televizi takový hřiště pro seniory, jako jsou hřiště a polejzačky pro děti, smích, tak takový, míň náročný pro důchodce. Ale vím, že tu na to nejsou peníze a já jsem spokojená s tím, co tu je.

10) Podporuje dle vašeho názoru obec zájmové aktivity seniorů, má zájem o jejich zapojení do dění v obci?

Určitě, mají zájem, vycházejí nám vstříct a podporují nás, nevím, co víc bych k tomu řekla. Ale určitě nám pomáhají a zajímají se o nás.

11) Máte v oblasti zájmových aktivit nějaký nesplněný sen?

Ne, nemám. Opravdu nevím, co bych si teď měla vymyslet. Nemám.

Případová studie č. 4 – pan N. – 78 let

Osobní a rodinná anamnéza:

Pan N. je ženatý a žije se svým synem v rodinném domě. Má dvě vnoučata, se kterými je v každodenním kontaktu a také se často stýká se svými dvěma sourozenci. Před odchodem do důchodu pracoval jako dělník v místní sklárně. V důchodu je 18 let.

Zdravotní anamnéza:

Posledních pět let se léčí s vysokým tlakem, bere léky a chodí na pravidelné prohlídky. Tato diagnóza ho nijak neomezuje a subjektivně se cítí zdrav.

Sociální anamnéza:

Je soběstačný, komunikativní, rád chodí do společnosti.

1) Jste spokojen s životem v obci?

Ano, především v posledních letech, kdy se mění obec vzhledově i co do možnosti nějaké kultury a zábavy, se mi tu hodně líbí.

2) Měl jste před odchodem do důchodu nějaké koníčky?

Hlavně fotbal, pěší turistika – to mám do dneška a taky jízda na kole. Ale to už moc nejezdím, radši jdu pěšky.

3) Jste členem Svazu tělesně postižených, který organizuje zájmové aktivity seniorů v obci?

Ano.

4) Jste členem nějakého jiného spolku nebo organizace?

Ne nejsem, no vlastně chodím s turisty, ale ještě jsem se nezapsal.

5) Účastníte se zájmových aktivit pořádaných v obci?

Jo to jo, chodím hodně. Dřív s manželkou, ale tý se nikam moc nechce, tak chodím i sám. Teda hlavně s invalidama. To jezdím na zájezdy a taky na májku a podívat se na masopust. No jdu se podívat všude.

6) Jste o zájmových akcích dostatečně informován?

Ano, to jsem. U nás je dobře slyšet rozhlas, tak když něco hlásí, hned o tom vím. Pak i vývěsky a taky je to vždycky na internetu.

7) Které aktivity vás nejvíce zaujaly?

Já rád chodím, takže vycházky a hlavně ten program, co pak vždycky máme. Posledně jsem se tam nechal dovézt autem a šel jsem pěšky jenom zpátky, ale i tak to bylo moc pěkný. Taky se mi líbí když tu hrajou nějaký divadlo, no a ty akce jako je masopust, májka a vlastně všechno, Je moc dobře, že se tu pořád něco děje.

8) Zapojujete se do organizování zájmových aktivit pro seniory?

Ne, to ne.

9) Je nějaká zájmová aktivita, která dle vašeho názoru v obci chybí, není nabízena?

Není, teda nevzpomenu si, že by mi něco chybělo. Dělá se toho hodně.

10) Podporuje dle vašeho názoru obec zájmové aktivity seniorů, má zájem o jejich zapojení do dění v obci?

Jo to hodně podporuje. Pořádají hodně akcí a na nás nezapomínají, určitě musíme být spokojený s jejich přístupem. Snaží se i zajímat o to, co děláme my starý a vychází nám vstříct.

11) Máte v oblasti zájmových aktivit nějaký nesplněný sen?

Ne, když něco chci, tak si to zařídím a jsem spokojenej s tím, co mám.

9.2.1 Shrnutí výsledků analýzy dat – druhá skupina seniorů

Respondenti v této skupině byli ochotni vyjádřit se k životu v obci. Nikdo rozhovor neodmítl. Jednalo se o dvě ženy a dva muže ve věku 66 – 78 let (věk v roce 2013).

Analýzou získaných dat jsem zjistila, že senioři:

- S životem na vesnici jsou spokojeni, pozitivně vnímají změny, které v obci probíhají v posledních letech.
- Jako koníčky před důchodem zmiňují ruční práce, pasivně sport, knihy.
- Všichni jsou členy STP o.s.
- Mají zájem o aktivity pořádané STP, obecním úřadem a ostatními organizacemi a spolky, na pořádání aktivit se nepodílejí.
- Informování o aktivitách jsou dostatečně. Nejčastěji zmiňovali místní rozhlas a informační zprávy, které rozesílá všem zájemcům starosta obce.

- Mezi nejoblíbenější aktivity řadí divadelní a kulturní představení, masopust, májku a tematické vycházky. Využívají též možnost účastnit se rekreačních pobytů.
- Nabídka zájmových aktivit je dle všech dostatečná a každý má možnost si vybrat to, co ho zajímá.
- Všichni oceňují podporu obce, jsou přesvědčeni, že zastupitelé obce mají zájem o zapojení seniorů do dění v obci. Též jsou přesvědčeni, že zejména starosta má velký podíl na pestré nabídce aktivit v obci a snaží se mít přehled o aktivitách seniorů.
- Sen v oblasti zájmových aktivit nemají.

9.3 Třetí skupina

Do třetí skupiny jsem zařadila seniory, kteří se zájmových aktivit pořádaných STP, obecním úřadem a ostatními spolky a organizacemi v obci neúčastní a nemají zájem o zapojení do dění v obci.

respondent	věk	rodinný stav	bydlení
paní D.	73 let	rozvedená	s přítelem v malém bytě
pan J.	72 let	vdovec	sám v malém bytě
paní B.	67 let	vdova	sama v menším bytě
pan R.	71 let	ženatý	s manželkou ve větším bytě

Případová studie č. 1 – paní D. – 73 let

Osobní a rodinná anamnéza:

Paní D. je rozvedená, žije s přítelem. Má tři děti a tři vnoučata. Žije v malém bytě v panelovém domě. Dcera se synem jsou s ní v pravidelném kontaktu, oba bydlí ve stejné vsi. V důchodu je 17 let, před odchodem do důchodu pracovala jako servírka v pohostinství.

Zdravotní anamnéza:

Je zdravá, jen má problémy s klouby a často ji bolí nohy.

Sociální anamnéza:

Je soběstačná, komunikativní, ráda si povídá s vrstevníky.

1) Jste spokojena s životem v obci?

Já to nemůžu říct na hlas. Ted' to musíme vydržet, než dodělají silnice, musím mlčet. Pořád se tu něco překopává a cesty jsou rozkopané a strašně se práší

2) Měla jste před odchodem do důchodu nějaké koníčky?

*Měla jsem zahrádku a to mi zůstalo, letos jsem sklídila 70 kilo rajčat. Na zahrádce mám ráda všechno jako podle pravítka, na moje květiny se chodí dívat všichni z okolí. Ráda je i rozmnožuju. **Jiné záliby nemáte?** Velikou zálibou jsou pro mě vnoučata, jsem na ně pyšná. Mám celkem tři, dvě vnučky a vnuka. Už jsou všichni dospělí, ale často se navštěvujeme. Taky mám pejska, který mi aspoň donutí chodit ven.*

3) Jste členkou Svazu tělesně postižených, který organizuje zájmové aktivity seniorů v obci?

Ne, nejsem.

4) Jste členkou nějakého jiného spolku nebo organizace?

17 let jsem byla členkou okresního výboru ČSSD. V obci se nijak neangažuju. Ještě by měli zájem, ale já už nemůžu nikam jezdit. Rozloučili se se mnou hezky

5) Účastníte se zájmových aktivit pořádaných v obci?

Neúčastním, mám problémy s klouby a špatně se mi chodí a oni jezdí na výlety a mě pak bolí nohy. Víte co, oni tady nic nenabízí. Udělali tady ten kulturní dům, my bysme si tam rádi sedli a poslechli si muziku, ale je tam spousta schodů, pro mě to není. Bylo by

lepší, kdyby opravili ten starý, tam se chodilo rovnou, žádný schody. Vůbec na to nemysleli.

6) Jste o zájmových akcích dostatečně informována?

Já o ničem nevím. I když kolikrát hlásí, že se v kulturáku promítá fotbal nebo hokej, že bude zábava. Ale to je všechno do schodů, ani kdybych chtěla, tak tam nemůžu. Kdyby spravili ten kulturák, bylo by to lepší.

7) Máte v plánu se nějakých zájmových aktivit zúčastnit?

Já nikam nechodím. Jedině s Belinkou (pes).

8) Máte konkrétní důvod, proč se zájmových aktivit neúčastníte nebo vás nabízené aktivity dosud nezaujaly?

Já nemůžu na nohy, bolí mi klouby. Už na to trpím skoro 16 let. To mi hodně omezuje.

9) Jaké činnosti vám schází, čemu byste se ráda věnovala?

Co by se pro nás pořádalo? Ted'ko už nic, protože kolikrát se jede do divadla, ale nohy mi neunesou. Dřív jsem jezdila do Plzně, ted' sedím doma nebo jdu na zahradu. Často zajdu k dceři, upeču nebo uvařím něco dobrýho a popovídáme si.

10) Podporuje dle vašeho názoru obec zájmové aktivity seniorů, má zájem o jejich zapojení do dění v obci?

Asi ne, myslím si, že ne. Ted' nemají na nic peníze.

11) Víte, že zájmové aktivity pro seniory jsou ve vaší obci dotovány obecním úřadem?

smích ...To nám ani neřeknou, já bych se třeba jela podívat na Zahradu Čech, ale nemůžu. Vždyť na nic nejsou peníze. Pořád se něco předělává. Ted' dodělali školu a hned rozkopou silnice, prý budou nové chodníky.

12) Máte v oblasti zájmových aktivit nějaký nesplněný sen?

Asi jet se vykoupat k moři.

Případová studie č. 2 – pan J. – 72 let

Osobní a rodinná anamnéza:

Pan J. je pět let vdovec, má dvě děti a čtyři vnoučata. Žije v malém bytě v panelovém domě. Dcera ho navštěvuje každý den a pomáhá mu s vedením domácnosti. V důchodu je sedm let a před odchodem pracoval jako dělník na stavbě.

Zdravotní anamnéza:

Je zdravý, nemá žádná zdravotní omezení, cítí se dobře.

Sociální anamnéza:

Je soběstačný, dobře komunikuje. Převažuje u něj negativní postoj ke všemu novému, nechce se seznamovat s novými lidmi, mobilní telefon ho obtěžuje.

1) Jste spokojen s životem v obci?

Ano, žiju tady od osmi let, to se moji rodiče přistěhovali v roce 1946 do pohraničí. Jsem tu spokojený, ale nemám radost, když vidím, jak se tady všechno rozkopává a kácí se stromy. Je spousta novot, které jsou k ničemu, mladý si ničeho neváží. Jako když stavěli tu novou školu, napřed rozbourali to, co jsme my v akci Z postavili a na stejném místě postaví skoro totéž. Ta škola ale měla špatné základy. Ne ne, jen si neváží nikdo ničeho.

2) Měl jste před odchodem do důchodu nějaké koníčky?

Já jsem vždycky rád makal na zahradě, nejraději jsem si všechno dělal sám. Ted' už to není takové, přeci potřebuju, aby mi alespoň s něčím pomohly děti. Stále mám největší radost, a na to se těším celou zimu, až se zase udělá hezky a já se budu moci rýpat v zemi. Stejně tam zajdu každý den, v zimě aspoň nasypat do krmítka nebo odměst sníh.

3) Jste členem Svazu tělesně postižených, který organizuje zájmové aktivity seniorů v obci?

To na mě nezkoušejte, nikdy jsem nikde nebyl (v žádné organizaci) a nikdo mi nikam nedostane. Nemám to zapotřebí. Jenom by ze mě tahali peníze.

4) Jste členem nějakého jiného spolku nebo organizace?

Je to všude stejný, platíte příspěvky a nic z toho nemáte. Je lepší starat se sám o sebe a po nikom nic nechtít. Nemám ani přehled o tom, jaké organizace v obci pracují a jaký

*mají program. Občas něco zaslechnu v rozhlase, ale nikam nejdu. **Opakuje.** Já si stačím sám.“*

5) Účastníte se zájmových aktivit pořádaných v obci?

Víte, já mám pocit, že stejně všichni jenom na všechno nadávají, nechci se tím zabývat.

6) Jste o zájmových akcích dostatečně informován?

Občas slyším nějaké zprávy z rozhlasu (obecního), ale jak už jsem vám řekl, nezajímá mi to.

7) Máte v plánu se nějakých zájmových aktivit zúčastnit?

Nerad někam jezdím a starosti ostatních mi nezajímají. Nestojím o to, rozebírat s nimi, co je dobře a co špatně, stejně se nikdo nezavděčí všem.

8) Máte konkrétní důvod, proč se zájmových aktivit neúčastníte nebo vás nabízené aktivity dosud nezaujaly?

Ještě když žila manželka, chodili jsme všude spolu. To jsme i občas někam zašli. Jednou jsme dokonce jeli na zájezd na Živitelku do Budějovic. To bylo pěkný, přivezli jsme si tenkrát nějaké sazenice, ale sám nikam nepojedu. Syn mi často hubuje, že nikam nejdu.

9) Jaké činnosti vám schází, čemu byste se rád věnoval?

Mám zahradu a ta mi stačí. Sice už taky nezvládám všechno sám, chodí mi pomáhat syn nebo vnuci, ale po ničem jiném netoužím.

10) Podporuje dle vašeho názoru obec zájmové aktivity seniorů, má zájem o jejich zapojení do dění v obci?

*Nevím, jak si představujete podporu. **Zda něco pro seniory organizuje.** No to nevím, i když kluk říkal, že byl minulý týden zájezd na Zahradu Čech, ale já bych stejně nejel. **Není to škoda?** Ne opravdu mi to neláká.*

11) Víte, že zájmové aktivity pro seniory jsou ve vaší obci dotovány obecním úřadem?

No to vám tak budu věřit. Celou dobu jsem si myslel, že mi chcete do něčeho uvrtat, ale na tohle mi nenachytáte. Proč by někdo dával peníze dědkům a babkám. Ať si každý zaplatí na co má. Peníze jsou třeba na jiný věci. Sice se tady pořád něco modernizuje, ale peněz není nikdy dost.

12) Máte v oblasti zájmových aktivit nějaký nesplněný sen?

Ne, ty už nemám ani v noci.

Případová studie č. 3 – paní B. – 67 let

Osobní a rodinná anamnéza:

Paní B. je vdova. Má tři děti a šest vnoučat. Žije sama v malém bytě. Syn a dcery žijí ve stejné obci. Jsou v pravidelném kontaktu a pravidelně se navštěvují. V důchodu je 12 let, před odchodem do důchodu pracovala jako dělnice.

Zdravotní anamnéza:

Od loňského roku má více zdravotních problémů, nejvíce ji omezují problémy s dolními končetinami. V současné době téměř nechodí.

Sociální anamnéza:

Paní B. je soběstačná, komunikativní.

1) Jste spokojena s životem v obci?

No jo, určitě jo. Já bych ani nikam jinam nešla. Hm, líbí. Já jsem spokojená, fakt. Já už se teda stejně moc nikam nedostanu.

2) Měl jste před odchodem do důchodu nějaké koníčky?

Já mám koníček četbu. Hodně a ráda čtu. Jiné koníčky nemáte? Snad ještě vnoučata, jsem moc ráda, když mi přijdou navštívit. Vídávám je často, tak mi nic nechybí.

3) Jste členkou Svazu tělesně postižených, který organizuje zájmové aktivity seniorů v obci?

Ne nejsem.

4) Jste členkou nějakého jiného spolku nebo organizace?

Ne, ne, nikde nejsem

5) Účastníte se zájmových aktivit pořádaných v obci?

Jo to jsem chodívala furt, když byly různé akce. Na Heřmánku, když bylo něco v kulturáku a teď v tom novém domě. To jsem chodívala.

6) Jste o zájmových akcích dostatečně informována?

Takhle, jako, že slyším, rozhlas – to jo, to slyším, když něco hlásí. Ale teď nikam nechodím, protože mi to dělá potíže. Ted'ka jsem nějak to vzdala, je to přes rok.

7) Máte v plánu se nějakých zájmových aktivit zúčastnit?

Ted' ne, ted' určitě ne.

8) Máte konkrétní důvod, proč se zájmových aktivit neúčastníte nebo vás nabízené aktivity dosud nezaujaly?

Zdravotní, no zdravotní. Jedině zdravotní, jinak bych se účastnila všeho, já jsem byla vždycky společenská. Já bych chodila všude.

9) Jaké činnosti vám schází, čemu byste se rád věnoval?

Mně ne, mně ne. Nic mi ted'ka nenapadá. Já jsem spokojená.

10) Podporuje dle vašeho názoru obec zájmové aktivity seniorů, má zájem o jejich zapojení do dění v obci?

To já nevím, kdo to podporuje. Jestli to dělají invalidi s obcí, tak možná. Tak tuto já nesleduju, to nevím.

11) Víte, že zájmové aktivity pro seniory jsou ve vaší obci dotovány obecním úřadem?

Jo, tak to jsem slyšela, že jim kolikrát přispívá na nějaký zájezdy nebo takhle. Tak to jsem slyšela, to jo.

12) Máte v oblasti zájmových aktivit nějaký nesplněný sen?

Jo, abych byla zdravější.

Případová studie č. 4 – pan R. – 71 let

Osobní a rodinná anamnéza:

Pan R. je ženatý. Má celkem tři děti, dceru a syna z prvního manželství a syna z manželství druhého. Se všemi dětmi je v kontaktu, ale pravidelně se stýká jen s dcerou. Žije s manželkou v menším bytě, který mají v osobním vlastnictví. Před odchodem do důchodu pracoval jako dělník v místní sklárně.

Zdravotní anamnéza:

Má závažné zdravotní problémy, které se odrážejí i na jeho psychickém stavu. Léčí se s vysokým tlakem, má problémy se srdcem, klouby a má diagnostikovanou stařeckou demenci v počátečním stadiu (dle informací manželky). Má velmi špatnou paměť a špatně se orientuje.

Sociální anamnéza:

Onemocnění a z něj vyplývající omezení se velmi podepsalo na změně jeho chování, uzavřel se do sebe, s okolím komunikuje omezeně a jen, když má „náladu“. Je zcela závislý na pomoci manželky a dcery. Na mé otázky však reagoval pohotově a neměl problémy s vyjadřováním.

1) Jste spokojen s životem v obci?

No já ani nevím, teď jsem hlavně nespokojený sám se sebou. Obec mi nezajímá, dělají se tady různé změny, s něčím nesouhlasím, ale není to tak hrozný. Bydlím tu dlouho, nestěhoval bych se, ale možná by mi jinde bylo líp.

2) Měl jste před odchodem do důchodu nějaké koníčky?

Jo, hlavně zahradu, taky včely a fotbal. Nic z toho teď nemůžu, tak akorát sedím na lavičce před barákem.

3) Jste členem Svazu tělesně postižených, který organizuje zájmové aktivity seniorů v obci?

Ne, to nejsem.

4) Jste členem nějakého jiného spolku nebo organizace?

Byl jsem u včelařů a fotbalistů, ale teď už nikde.

5) Účastníte se zájmových aktivit pořádaných v obci?

Ne, nezajímá mi to. Co bych tam taky dělal? Sotva vylezu do schodů. A na to, abych platil příspěvky a stejně se nikam nedostal, na to nemám.

Ale vždyť obec pořádá spoustu aktivit, které jsou zdarma. Myslíte, že by vás nic nezaujalo?

Jak říkám, nechci nikam chodit a poslouchat něčí řeči už vůbec ne. Ať si tam chodí mladý. Manželka taky někdy říká, že bysme se mohli jít někam podívat, ale mě nikam nedostane, tak je se mnou doma.

6) Jste o zájmových akcích dostatečně informován?

Něco zaslechnu v rozhlasu (obecní rozhlas), ale jinak ne. A ten je stejně špatně slyšet.

7) Máte v plánu se nějakých zájmových aktivit zúčastnit?

Ne, nechci. Všechno mi bolí, беру léky, kam bych chodil.

8) Máte konkrétní důvod, proč se zájmových aktivit neúčastníte nebo vás nabízené aktivity dosud nezaujaly?

Nechce se mi a nemám zájem se někam vláčet. A ani mi to zdravotní stav nedovolí, těžko bych někam došel.

9) Jaké činnosti vám schází, čemu byste se rád věnoval?

Žádné, chci mít klid a ne, aby mi někdo otravoval. Opravdu nechci. Takže vám nic neschází? Já nevím, ani o tom nepřemýšlím. Stejně mi už nic nebaví.

10) Podporuje dle vašeho názoru obec zájmové aktivity seniorů, má zájem o jejich zapojení do dění v obci?

Jo to nevím. Manželka byla jednou na zájezdu, ale platila si všechno, tak asi ne. Jinak vím, že se invalidi scházejí v hasičárně, ale to nevím, jestli tím myslíte nějakou podporu.

11) Víte, že zájmové aktivity pro seniory jsou ve vaší obci dotovány obecním úřadem?

Jako, že jim dává obec nějaký peníze? Ano a nejenom peníze, například mají možnost využívat Spolkový dům a mají slevu na rekondiční pobyty. Jo to nevím, ale jestli je to pravda, tak to není špatný, ale určitě to dostane jenom někdo.

12) Máte v oblasti zájmových aktivit nějaký nesplněný sen?

Ne, sednu si na lavičku a koukám, co se děje kolem.

9.3.1 Shrnutí výsledků analýzy dat – třetí skupina seniorů

Respondenty z této skupiny bylo velmi těžké přesvědčit k rozhovoru. Oslovila jsem osm seniorů, ale jen čtyři byli ochotní odpovídat. Některé odpovědi byly velmi sručné. Konečného šetření se zúčastnili dva muži a dvě ženy ve věku 67 – 73 let.

Analýzou získaných dat jsem zjistila, že senioři:

- V obci jsou spokojení, ale nesouhlasí se změnami, které se v obci dějí. Z odpovědí vyplývá, že je změny nejen nezajímají, ale zároveň unavují, přijdou jim zbytečné.
- Před odchodem do důchodu se převážně věnovali práci na zahradě, to uvádí jako svůj koníček.
- Nikdo z oslovených není členem STP ani jiné organizace.

- Jen jedna respondentka uvedla, že se někdy účastnila zájmových aktivit v obci. Ostatní se o zájmové aktivity nezajímají a nechťejí se jich účastnit.
- Připouští, že obec používá k šíření informací místní rozhlas, ale o informace nemají zájem.
- Jako důvod neúčasti na aktivitách shodně uvádí zdravotní problémy.
- O nabídku zájmových aktivit se nezajímají, nemají zájem se aktivit účastnit.
- K tomu, zda obecní úřad podporuje aktivity seniorů, se nedokáží vyjádřit, myslí si, že spíše ne.
- O dotaci obce STP o.s. určené na aktivity seniorů nevěděl žádný z oslovených respondentů.
- Jen jedna respondentka vyslovila přání jet na dovolenou k moři, ostatní nesplněný sen v oblasti zájmových aktivit nezmínili.

10 Celkové shrnutí výzkumného šetření

Cílem výzkumného šetření bylo zjistit, zájmy seniorů v obci Heřmanova Huť, jejich potřeby v oblasti trávení volného času a porovnání nabídky možností zájmových aktivit spolků s tím, co senioři skutečně chtějí a využívají a jak přistupují k možnosti podílet se na organizování zájmových aktivit.

Na základě provedených šetření – interview se seniory a starostou obce jsem došla k těmto závěrům:

Přestože obec Heřmanova Huť nemá zpracovaný žádný projekt týkající se sociální integrace seniorů, je v tomto směru nadprůměrně úspěšná. Dle vyjádření starosty obce, je Místní organizace Svazu tělesně postižených, o. s. nejaktivnějším sdružením v obci. Přehled těchto akcí je zobrazen v Příloze č. 1. Senioři jsou též členy obecního zastupitelstva a členy komisí a výborů, které se podílejí na řízení obce.

Většina oslovených seniorů je se životem v obci spokojena, a vítají změny, kterými obec prochází. Tato skutečnost nejvíce vadila seniorům, kteří nemají zájem o dění v obci a nezapojují se do aktivit STP.

Jako nejčastější zálibu před odchodem do důchodu zmiňuje většina práci na zahradě, ženy ruční práce a muži sport, a to spíše pasivně.

Všichni senioři z první a druhé skupiny (ti, kteří mají zájem o zájmové aktivity v obci) jsou členy STP. Senioři, kteří se aktivit neúčastí, nejsou ani členy STP.

Přehled zájmových aktivit v obci v rozmezí měsíců září 2012 až září 2013 (Příloha 1. a 2.) dokládá, že v obci se „stále něco děje“ a dle vyjádření většiny seniorů, kdo se chce bavit a být aktivní, má proto spoustu příležitostí. To uváděli senioři z první a druhé skupiny. Naopak senioři, kteří se aktivit neúčastní, mají spíše opačný názor a pocit, že obec ani ostatní organizace a spolky pro seniory nic nedělají.

Do organizování zájmových aktivit se pravidelně zapojují členové výboru místní organizace STP, ochotni zapojit se do organizování a přípravy akcí jsou i ostatní senioři, kteří se akcí účastní. Při pořádání zájmových aktivit preferují aktivity, při kterých se pobaví – především zasmějí. To považují za nejdůležitější.

Informovanost považují všichni za dostatečnou, jen respondenti ze třetí skupiny udávali, že informace dostávají ve velmi malé míře a zároveň, že o ně nemají zájem.

Jako důvod neúčasti na zájmových aktivitách v obci udávají respondenti ze třetí skupiny zdravotní problémy, zejména pohybového aparátu. Přestože, uvádějí tento důvod jako hlavní, připouští, že o aktivity nemají zájem a nedokáží říci, které aktivity by je zaujaly natolik, že by se jich účastnili.

Senioři, kteří se účastní zájmových aktivit v obci, mají jednotný názor na podporu ze strany obecního úřadu. Oceňují zájem zastupitelů a zejména starosty o zapojení seniorů do dění v obci a kladně hodnotí i finanční dotace na aktivity STP. Naopak senioři, kteří nabídky aktivit nevyužívají, uvádí, že nejsou o podpoře informováni a jsou přesvědčeni, že obec se o seniory nezajímá a nijak jim nevychází vstříc.

Závěr

Cílem mé práce bylo zjistit zájmy seniorů v obci Heřmanova Huť, jejich potřeby v oblasti trávení volného času a porovnání nabídky možností zájmových aktivit spolků s tím, co senioři skutečně chtějí a využívají a jak přistupují k možnosti podílet se na organizování zájmových aktivit.

V průběhu výzkumného šetření jsem se setkala víceméně s velmi aktivními respondenty s pozitivním přístupem k životu. Všichni byli vstřícní a přes různé zdravotní obtíže ochotní se šetření zúčastnit. Rozhovory s nimi se většinou protáhly a netýkaly se jen otázek, které byly dané šetřením. Byla jsem překvapena množstvím aktivit, které senioři organizují. K vyplnění svého volného času se nestaví pasivně a snaží se stále vymýšlet nové aktivity a to hlavně takové, při kterých se pobaví. Ty převažují nad poznávacími či vzdělávacími aktivitami.

Naše populace stárne. Proto je třeba věnovat problematice seniorů více pozornosti. Senioři v obci Heřmanova Huť by mohli být příkladem těm, kteří si myslí, že v pokročilém věku a ještě na vesnici není dost možností pro aktivní využití volného času. Výsledky výzkumného šetření ukazují, že nabídka zájmových aktivit pro seniory je v obci nadstandartní. Mohou se účastnit nejen aktivit, které sami pořádají a organizují, ale i aktivit, které pořádají ostatní spolky a organizace v obci. O aktivity mají více zájem senioři, kteří jsou se životem v obci spokojeni. Ti vítají změny, kterými obec v posledních letech prochází a oceňují podporu obce. Naopak senioři, kteří se aktivit neúčastní, vyjadřují nespokojenost s děním v obci, neangažují se v žádných organizacích, které v obci působí a straní se veškerému dění. Zastupitelé obce jsou si plně vědomi stárnutí populace a snaží se aktivity seniorů podporovat a to nejenom finančními dotacemi, ale i účastí na akcích, které senioři pořádají. Tento přístup a několik velmi aktivních seniorů činí z obce ideální místo pro život ve stáří.

Seznam literatury:

1. ČORNANIČOVÁ, R. Edukácia seniorov. Bratislava: Univerzita Komenského, 2007, ISBN 978-80- 223-2287-4
2. GAVORA, P. Úvod do pedagogického výzkumu. Brno: Paido, 2000, ISBN 80-85931-79-6
3. HAŠKOVCOVÁ, H. Sociální gerontologie aneb senioři mezi námi. Praha: Galén, 2012, ISBN 978-80-7262-900-8
4. HAŠKOVCOVÁ, Helena. Fenomén stáří. 1990. vyd. Praha: Panorama, 1990, 407 s. Pyramida (Panorama). ISBN 80-703-8158-2
5. Heřmanova Hut'. Heřmanova Hut', 2007
6. Jak v České republice stárnout aktivně a zdravě? Strategický plán projektu FRAM
7. KALIBOVÁ, K., Úvod do demografie. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2002, 52 s. ISBN 80-246-0222-9
8. KALVACH, Z., ZADÁK, Z. a kol. Geriatrie a gerontologie. Praha: Grada Publishing 2004, ISBN 80-247-0548-6
9. KŘIVOHLAVÝ, J. Stárnutí z pohledu pozitivní psychologie. Praha, Grada Publishing, 2011, ISBN 978-80-247-3604-4
10. MÜHLPACHR, P. Gerontopedagogika. Brno: Masarykova univerzita 2004, ISBN 80-210-3345-2
11. MIOVSKÝ, M. Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu. Praha, Grada Publishing, 2006, ISBN 80-247-1362-4
12. PÁVKOVÁ, Jiřina. Pedagogika volného času: [teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času]. Vyd. 3. Praha: Portál, 2002. ISBN 8071787116
13. PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. Pedagogický slovník. Praha, Portál, 2009, ISBN 978-80-7367-647-6
14. SLOWÍK, J. Speciální pedagogika. Praha: Grada Publishing, 2007, ISBN 978-80-247-1733-3
15. STANOVY SVAZU TĚLESNĚ POSTIŽENÝCH V ČESKÉ REPUBLICE, o. s., 2012

16. ŠANDEROVÁ, J. Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách. Praha: Slon, 2005, ISBN 80-86-429-40-7
17. ŠERÁK, M. Zájmové vzdělávání dospělých. Praha: Portál, 2009, ISBN 978-80-7367-551-6
18. ŠTILEC, M. Program aktivního stylu života pro seniory. Praha: Portál, 2004, ISBN 80-7178-920-8
19. VÝROČNÍ ZPRÁVA SVAZU TĚLESNĚ POSTIŽENÝCH V ČESKÉ REPUBLICE, o. s., 2012
20. VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie. Dětství, dospělost, stáří. 1. vyd. Praha: Portál, 2000, 522 s. ISBN 80-717-8308-0.
21. WOLF, J. a spol. Umění žít a stárnout. Praha: Svoboda 1982, ISBN neuvedeno
22. KRONIKA MÍSTNÍ ORGANIZACE SVAZU TĚLESNĚ POSTIŽENÝCH V ČESKÉ REPUBLICE o., s. v Heřmanově Huti

Použité elektronické zdroje:

1. MPSV: Národní program přípravy na stárnutí [online]. 2012 [cit. 2014-01-05]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/2857>
2. MPSV: Příprava na stáří. [online]. [cit. 2014-01-10]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/2856>
3. MPSV. [online]. [cit. 2014-01-20]. Dostupné z: <http://www.mpsv.cz/cs/2897>
4. Český statistický úřad. [online]. [cit. 2013-10-22]. Dostupné z: <http://www.scitani.cz/>
5. Úřad vlády ČR. [online]. [cit. 2014-01-25]. Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/dulezite-dokumenty/programove-prohlaseni-vlady-cr-115911>

Přílohy

Příloha č. 1.:

Přehled aktivit organizovaných seniory

září 2012 – září 2013			
září 2012	společná vycházka k Hájojně	program: <ul style="list-style-type: none">• grilované klobásy• akce se zúčastnil i starosta obce v masce medvěda• soutěže v hodu tenisovými míčky	52 seniorů
září 2012	rekondiční pobyt na Šumavě	program: <ul style="list-style-type: none">• pobyt pořádal okresní výbor sdružení tělesně postižených• senioři strávili týden v rodinném penzionu ve Zdíkově, v jeho průběhu vyrazili na společné výlety po okolí	12 seniorů
září 2012	zájezd	program: <ul style="list-style-type: none">• návštěva kostela v Přehýšově a občerstvení v místním hostinci. Každý účastník dostal bramborák a sklenici vína• exkurze v závodě na výrobu elektroniky v Chotěšově• muzeum v Horažďovicích• prohlídka hradu Rabí a města Sušice• společná večeře ve Vrhavči	36 seniorů
říjen 2012	rekondiční pobyt v Jetřichovicích	program: <ul style="list-style-type: none">• vycházky po okolí• společenské večery – na každý byl zajištěn program – například módní přehlídka v retro oblečení, večer s hudbou	16 seniorů
listopad 2012	členská schůze STP	program: <ul style="list-style-type: none">• vystoupení dětí z mateřské školy• návštěva Mikuláše s čertem a rozdání balíčků• blahopřání seniorům, kteří oslavili narozeniny	83 seniorů

		<ul style="list-style-type: none"> • občerstvení 	
prosinec 2012	přednovoroční vycházka	program: <ul style="list-style-type: none"> • vycházka po obci • občerstvení ve Spolkovém domě • blahopřání do nového roku 	28 seniorů
únor 2013	masopust	program: <ul style="list-style-type: none"> • průvod obcí • v maskách myslivců se seniorky umístily v soutěži masek na 3. místě 	18 seniorek
od března do září	pentaque	každý týden od března do září se vždy v úterý schází 15 až 20 seniorů na místním hřišti a hrají pentaque	
březen 2013	členská schůze STP	program: <ul style="list-style-type: none"> • vystoupení dětí z mateřské školy • zpráva o činnosti sdružení • občerstvení • kolo štěstí • hudba 	91 seniorů
březen 2013	vycházka do Přehýšova	program: <ul style="list-style-type: none"> • zabíjačkové hody v místním hostinci 	24 seniorů
duben 2013	vycházka po obci	program: <ul style="list-style-type: none"> • návštěva památek v obci spojená s odborným výkladem pana A. Hesse • kostel, zámecká kaple • občerstvení ve Spolkovém domě 	32 seniorů
duben 2013	slet čarodějnic	program: <ul style="list-style-type: none"> • průvod čarodějnic • soutěže masek • občerstvení • hudba 	
květen 2013	rekondiční pobyt v Soběšicích	program: <ul style="list-style-type: none"> • vycházky po okolí Soběšic • zpívání s harmonikou • výlet do Sušice • po celý týden možnost koupání v krytém bazénu a masáže 	29 seniorů
červen 2013	zájezd do Blatné	program: <ul style="list-style-type: none"> • návštěva zámku Blatná • muzeum židovské synagogy 	36 seniorů

		v Kasejovicích <ul style="list-style-type: none"> • exkurze v Zámeckém ovocném lihovaru v Blatné, spojená s ochutnávkou pálenek • večere ve Chválenicích 	
červenec 2013	vycházka k Bítovskému rybníku	program: <ul style="list-style-type: none"> • táborák a občerstvení u rybníka • každý účastník přišel v pruho vaném oblečení • soutěže 	28 seniorů
srpen 2013	rekondiční pobyt ve Zdíkově	program: <ul style="list-style-type: none"> • vycházky a výlety po okolí (Churáňov, Zadov a rozhledna Javorník) 	10 seniorů
září 2013	zájezd na Zahradu Čech do Litoměřic	program: <ul style="list-style-type: none"> • prohlídka výstavy Zahrada Čech • zámek Libochovice • oběd v Zichovicích 	36 seniorů
září 2013	rekondiční pobyt v Železné Rudě	program: <ul style="list-style-type: none"> • vycházky po okolí Železné Rudy • výlet do Bavorské Rudy • hudební večer 	10 seniorů
září 2013	rekondiční pobyt v Hrádku u Sušice	program: <ul style="list-style-type: none"> • společné rozcvičky • výlet do Dobré vody, Prášil, na Čeňkovu pilu a Sušice • návštěva bazénu v Horažďovicích • večer s harmonikářem • hraní pentaque 	12 seniorů

Příloha č. 2.:

Přehled akcí pořádaných obecním úřadem a zájmovými spolky

září 2012	Závody BMX	program: <ul style="list-style-type: none">• závody BMX• občerstvení• diskotéka	Obecní úřad
	Výlet na Šumavu	program: <ul style="list-style-type: none">• pěší výšlap z Modravy na Březník• návštěva muzea na Březníku	Turistický spolek
říjen 2012	10. Hubertova jízda		Jezdecký klub
listopad 2012	Hubertská zábava		Myslivecké sdružení
	Divadlo	<ul style="list-style-type: none">• vystoupení loutkového divadla z Třemošné	Obecní úřad
	Zájezd na fotbal	<ul style="list-style-type: none">• zájezd na kvalifikační utkání české reprezentace ČR – Malta	
	Výroba šperků	<ul style="list-style-type: none">• výroba šperků z korálek a plsti	Místní knihovna
	Koncert	<ul style="list-style-type: none">• vystoupení mužského vokálního kvinteta Hlasoplet	Obecní úřad
prosinec 2012	Dekorování svíček	<ul style="list-style-type: none">• zdobení svíček za studena	Místní knihovna
	2. ročník o NEJ čtenáře		Místní knihovna
	Rozsvícení vánočního stromu	<ul style="list-style-type: none">• adventní zpívání u vánočního stromu s občerstvením	Obecní úřad

	Vánoční trh	<ul style="list-style-type: none"> prodej keramických ozdob a vánočních dekorací 	Základní škola
	Mikulášská pro děti	<ul style="list-style-type: none"> Mikulášská nadílka pro děti 	Sdružení dobrovolných hasičů
	Čertovská zábava		Sdružení dobrovolných hasičů
	Lampionový průvod	<ul style="list-style-type: none"> lampionový průvod a zpívání koled 	Základní škola
	Prodej kaprů		Český rybářský svaz
	Silvestr	<ul style="list-style-type: none"> Silvestrovská veslice 	Obecní úřad
leden 2013	Divadlo	<ul style="list-style-type: none"> zájezd do Velkého divadla v Plzni na představení Lakomec 	Obecní úřad
únor 2013	Zájezd na lyže	<ul style="list-style-type: none"> zájezd do Mariánských lázní 	Obecní úřad
	Masopust	<ul style="list-style-type: none"> masopustní průvod masek, vyhlášení nejlepších masek občerstvení 	Obecní úřad, spolky
březen 2013	Dětský maškarní bál		TJ metaná
	Aktivní víkend	<ul style="list-style-type: none"> víkend na Šumavě 	Rodinné centrum
	Divadelní představení	<ul style="list-style-type: none"> představení amatérského divadla Propadlo 	Rodinné centrum
	Turistický výlet	<ul style="list-style-type: none"> výlet do Písku a návštěva středověké krčmy 	Turistický spolek
duben 2013	Přednáška o zdravé výživě		Rodinné centrum
	Slet čarodějnic	<ul style="list-style-type: none"> průvod čarodějnic obcí, soutěže 	Obecní úřad, spolky

		u Spolkového domu <ul style="list-style-type: none"> • hudba 	
květen 2013	Oslavy osvobození	<ul style="list-style-type: none"> • příjezd kolony historických vozidel do obce • položení květin u památníku osvobození 	Obecní úřad
	Hasičská soutěž	<ul style="list-style-type: none"> • soutěž v požárním útoku družstev 	Sdružení dobrovolných hasičů
	Pouťová zábava		Obecní úřad
	Alergie v dětském věku	<ul style="list-style-type: none"> • přednáška ve Spolkovém domě 	Rodinné centrum
	Jarní rybářské závody		Český rybářský svaz
	Dětský den	<ul style="list-style-type: none"> • soutěže pro děti 	Obecní úřad, spolky
červen 2013	Muzikantský Heřmánek	<ul style="list-style-type: none"> • country festival 	Country club
	Prevence úrazů	<ul style="list-style-type: none"> • přednáška 	Rodinné centrum
	Koncert	<ul style="list-style-type: none"> • vystoupení dua Eva a Vašek 	Obecní úřad, Myslivecké sdružení
červenec 2013	Turnaj v metané		TJ metané
	Dětské rybářské závody		Český rybářský svaz
	Posezení u rybníka	<ul style="list-style-type: none"> • posezení s hudbou u rybníka • rybí speciality, klobásy 	Český rybářský svaz
	Memoriál Zimmermanna a Strejce	<ul style="list-style-type: none"> • turnaj fotbalových mužstev z okolí 	TJ kopané

Příloha č. 3.:

ROZHOVORY

PRVNÍ SKUPINA A DRUHÁ SKUPINA – aktivní senior

- 1) Jste spokojen s životem v obci?
- 2) Měl jste před odchodem do důchodu nějaké koníčky?
- 3) Jste členem Svazu tělesně postižených, který organizuje zájmové aktivity seniorů v obci?
- 4) Jste členem nějakého jiného spolku nebo organizace?
- 5) Účastníte se zájmových aktivit pořádaných v obci?
- 6) Jste o zájmových akcích dostatečně informován?
- 7) Které zájmové aktivity vás nejvíce zaujaly?
- 8) Zapojujete se do organizování zájmových aktivit pro seniory?
- 9) Čím se při organizování zájmových aktivit řídíte, podle čeho je vybíráte?
- 10) Účastníte se jen zájmových aktivit, na jejichž organizování se podílíte nebo využíváte i nabídky ostatních institucí v obci?
- 11) Je nějaká zájmová aktivita, která dle vašeho názoru v obci chybí, není nabízena?
- 12) Podporuje dle vašeho názoru obec zájmové aktivity seniorů, má zájem o jejich zapojení do dění v obci?
- 13) Máte v oblasti zájmových aktivit nějaký nesplněný sen?

TŘETÍ SKUPINA – neaktivní senior

- 1) Jste spokojen s životem v obci?
- 2) Měl jste před odchodem do důchodu nějaké koníčky?
- 3) Jste členem Svazu tělesně postižených, který organizuje zájmové aktivity seniorů v obci?
- 4) Jste členem nějakého jiného spolku nebo organizace?
- 5) Účastníte se zájmových aktivit pořádaných v obci?
- 6) Jste o zájmových akcích dostatečně informován?
- 7) Máte v plánu se nějakých zájmových aktivit zúčastnit?

- 8) Máte konkrétní důvod, proč se zájmových aktivit neúčastníte nebo vás nabízené aktivity dosud nezaujaly?
- 9) Jaké činnosti vám schází, čemu byste se rád věnoval?
- 10) Podporuje dle vašeho názoru obec zájmové aktivity seniorů, má zájem o jejich zapojení do dění v obci?
- 11) Víte, že zájmové aktivity pro seniory jsou ve vaší obci dotovány obecním úřadem?
- 12) Máte v oblasti zájmových aktivit nějaký nesplněný sen?
- 13) Máte v oblasti zájmových aktivit nějaký nesplněný sen?

STAROSTA OBCE

- 1) Co myslíte, že u seniorů nejvíce ovlivňuje spokojenost či nespokojenost s životem v obci?
- 2) Jste vy sám spokojený s životem v obci?
- 3) Jakým způsobem pomáhá obec seniorům, poskytuje jim nějakou podporu?
- 4) Máte přehled o zájmových aktivitách seniorů ve vaší obci, myslíte, že je důležité, aby senioři byli aktivní?
- 5) Jak hodnotíte zapojení seniorů do zájmových aktivit ve vaší obci?
- 6) Myslíte si, že nabídka zájmových aktivit pro seniory je dostatečná?
- 7) Napadly by vás některé aktivity, které by byly pro seniory vhodné, ale ve vaší obci nejsou nabízeny nebo je není možné uskutečnit?
- 8) Jaký je dle vašeho názoru největší problém seniorů při zapojování do zájmových aktivit?